

REGLUGERÐ FRAMKVÆMDASTJÓRNARINNAR (EBE) nr. 475/2012

2013/EES/20/39

frá 5. júní 2012

um breytingu á reglugerð (EB) nr. 1126/2008 um innleiðingu tiltekinna alþjóðlegra reikningsskilastaðla í samræmi við reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1606/2002 að því er varðar alþjóðlegan reikningsskilastaðal (IAS-staðal) 1 og alþjóðlegan reikningsskilastaðal (IAS-staðal) 19 (*)

FRAMKVÆMDASTJÓRN EVRÓPUSAMBANDSINS
HEFUR,

með hliðsjón af sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins,

með hliðsjón af reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1606/2002 frá 19. júlí 2002 um beitingu alþjóðlegra reikningsskilastaðla ⁽¹⁾, einkum 1. mgr. 3. gr.,

og að teknu tilliti til efiðfarandi:

1) Með reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 1126/2008⁽²⁾ voru samþykktir alþjóðlegir staðlar og túlkanir sem voru fyrir hendi 15. október 2008.

2) Hinn 16. júní 2011 birti Alþjóðareikningsskilaráðið (IASB) breytingar á IAS-staðli 1, framsetning reikningsskila - *framsetning liða í annarri heildarafkomu* (hér á eftir „breytingarnar á IAS-staðli 1“) og á IAS-staðli 19, starfskjör (hér á eftir „breytingarnar á IAS-staðli 19“). Markmiðið með breytingunum á IAS-staðli 1 er að gera framsetningu aukins fjölda liða í annarri heildarafkomu skýrari og auðvelda notendum reikningsskila að greina á milli þeirra liða í annarri heildarafkomu, sem síðar er unnt að endurflokka yfir í rekstrarreikning og þeirra sem aldrei verða endurflokkaðir yfir í rekstrarreikning. Að því er varðar breytingarnar á IAS-staðli 19 skulu þær auðvelda notendum reikningsskila að skilja betur hvernig réttindatengt kerfi hefur áhrif á fjárhagsstöðu, efnahag og sjóðstreymi einingar. Markmiðið með þessum staðli er að mæla fyrir um færslu og upplýsingar um starfskjör.

(*) Þessi EB-gerð birtist í Stjtið. ESB L 146, 6.6.2012, bls. 1. Hennar var getið í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 47/2013 frá 15. mars 2013 um breytingu á XXII. viðauka (Félagaréttur) við EES-samninginn, biður birtingar.

(¹) Stjtið. EB L 243, 11.9.2002, bls. 1.

(²) Stjtið. ESB L 320, 29.11.2008, bls. 1.

3) Með samráði við sérfræðingahóp (TEG) Evrópsku ráðgjafarnefndarinnar um reikningsskil (EFRAG) er það staðfest að breytingarnar á IAS-staðli 1 og breytingarnar á IAS-staðli 19 uppfylli tæknileg skilyrði fyrir innleiðingu sem eru sett fram í 2. mgr. 3. gr. reglugerðar (EB) nr. 1606/2002.

4) Því ber að breyta reglugerð (EB) nr. 1126/2008 til samræmis við það.

5) Ráðstafanirnar, sem kveðið er á um í þessari reglugerð, eru í samræmi við álit stýrinfndarinnar um reikningsskil,

SAMÞYKKT REGLUGERÐ ÞESSA:

I. gr.

Viðaukanum við reglugerð (EB) nr. 1126/2008 er breytt sem hér segir:

1) alþjóðlegum reikningsskilastaðli (IAS-staðli) 1, *framsetning reikningsskila* er breytt eins og fram kemur í viðaukanum við þessa reglugerð,

2) alþjóðlegum reikningsskilastaðli (IFRS-staðli) 1, IFRS-staðli 5, IFRS-staðli 7, alþjóðlegum reikningsskilastaðli (IAS-staðli) 12, IAS-staðli 20, IAS-staðli 21, IAS-staðli 32, IAS-staðli 33 og IAS-staðli 34 er breytt í samræmi við breytingarnar á IAS-staðli 1 eins og fram kemur í viðaukanum við þessa reglugerð,

3) alþjóðlegum reikningsskilastaðli (IAS-staðli) 19, *starfskjör* er breytt eins og fram kemur í viðaukanum við þessa reglugerð,

4) alþjóðlegum reikningsskilastaðli (IFRS-staðli) 1, IFRS-staðli 8, IFRS-staðli 13, alþjóðlegum reikningsskilastaðli (IAS-staðli) 1, IAS-staðli 24 og túlkun alþjóðlegu fastanefndarinnar um túlkanir (SIC) nr. 14 er breytt í samræmi við breytingarnar á IAS-staðli 19 eins og sett er fram í viðaukanum við þessa reglugerð.

2. gr.

1. Félög skulu beita breytingunum á stöðlunum, sem vísað er til í 1. og 2. lið 1. gr., eigi síðar en frá og með upphafsdagsetningu fyrsta fjárhagsárs þeirra sem hefst 1. júlí 2012 eða síðar.

2. Félög skulu beita breytingunum á stöðlunum, sem vísað er til í 3. og 4. lið 1. gr., eigi síðar en frá og með upphafsdagsetningu fyrsta fjárhagsárs þeirra sem hefst 1. janúar 2013 eða síðar.

3. gr.

Reglugerð þessi öðlast gildi á þriðja degi eftir að hún birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*.

Reglugerð þessi er bindandi í heild sinni og gildir í öllum aðildarríkjunum án frekari lögfestingar.

Gjört í Brussel 5. júní 2012.

Fyrir hönd framkvæmdastjórnarinnar

forseti.

José Manuel BARROSO

VIÐAUKI

ALÞJÓÐLEGIR REIKNINGSSKILASTAÐLAR

IAS-staðall 1	IAS-staðall 1, framsetning reikningsskila – framsetning liða í annarri heildarafkomu
IAS-staðall 19	IAS-staðall 19, starfskjör

BREYTINGAR Á IAS-STAÐLI 1***Framsetning reikningsskila***

Ákvæðum 7. liðar er breytt.

7 Í þessum staðli er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

...

Skýringar hafa að geyma upplýsingar til viðbótar við þær sem settar eru fram í efnahagsreikningnum, rekstrarreikningi eða rekstrarreikningum og annarri heildarafkomu, ...

Ákvæðum 10. liðar er breytt, lið 10A bætt við og 12. liður er felldur brott.

10 Reikningsskil í heild sinni eru:

... rekstrarreikningur og önnur heildarafkoma fyrir tímabilið,

...

Eining getur notað aðra titla fyrir yfirlitin en þá sem eru notaðir í þessum staðli. Til dæmis getur eining notað titilinn „yfirlit um heildarafkomu“ í stað „rekstrarreikningur og önnur heildarafkoma“.

10A Eining getur lagt fram einn rekstrarreikning og yfirlit um aðra heildarafkomu, þar sem rekstrarreikningur og önnur heildarafkoma er sett fram í tveimur þáttum. Þættirnir skulu settir fram saman, þar sem þátturinn rekstrarreikningur kemur fyrstur og þátturinn önnur heildarafkoma strax þar á eftir. Eining getur sett fram þáttinn um rekstrarreikning í sérstöku yfirliti. Ef svo er skal sérstaka yfirlitið um rekstrarreikninginn koma strax á undan yfirlitinu um heildarafkomu, sem skal hefjast á rekstrarreikningi.

Fyrirsögnunum á undan 81. og 82. lið og 82. lið er breytt og 81. liður er felldur brott. Liðum 81A og 81B, fyrirsögn og lið 82A er bætt við og liðir 83 og 84 eru felldir brott.

Rekstrarreikningur og yfirlit um aðra heildarafkomu

81A Yfirlitið um rekstrarreikning og aðra heildarafkomu (yfirlit um heildarafkomu) skal, til viðbótar við þættina hagnaður eða tap og önnur heildarafkoma, sýna:

- a) hagnaður eða tap,
- b) heildarafkomu alls,
- c) heildarafkomu fyrir tímabilið, sem er samtala rekstrarniðurstöðu og annarrar heildarafkomu.

Ef eining setur fram sérstakt yfirlit yfir hagnað eða tap skal hún ekki setja þann þátt fram í yfirlitinu um heildarafkomu.

81B Eining skal setja fram eftirfarandi þætti, til viðbótar við hagnað eða tap og aðra heildarafkomu, sem úthlutun hagnaðar eða taps og annarrar heildarafkomu fyrir tímabilið:

- a) hagnaður eða tap tímabilsins sem rekja má til:
 - i. hluta sem ekki eru ráðandi, og
 - ii. eigenda móðurfélags.
- b) heildarafkoma eða tap tímabilsins sem rekja má til:
 - i. hluta sem ekki eru ráðandi, og
 - ii. eigenda móðurfélags.

Ef eining setur fram rekstrarreikning í sérstöku yfirliti skal það sett fram sem a) í því yfirliti.

Upplýsingar sem ber að setja fram í þættinum um hagnað eða tap eða rekstrarreikningnum

82 Til viðbótar við þá þætti sem krafist er í öðrum alþjóðlegum reikningsskilastöðlum skulu í þættinum um hagnað eða tap eða rekstrarreikningnum vera sérlinur þar sem eftirfarandi fjárhæðir fyrir tímabilið eru settar fram:

- a) tekjur,

- b) fjármagnskostnaður,
- c) hlutdeild í hagnaði eða tapi hlutdeildarféлага og fyrirtækja um samrekstur sem færð er með hlutdeildaraðferð,
- d) skattkostnaður,
- e) [felldur brott]
- ea) ein fjárhæð fyrir samtölu aflagðrar starfsemi (sjá IFRS-staðal 5).
- f) – i) [felldur brott]

Upplýsingar sem skulu settar fram í þættinum um aðra heildarafkomu

82A í þættinum um aðra heildarafkomu skal setja fram sérlínur fyrir fjárhæðir annarrar heildarafkomu á tímabilinu, flokkaðar eftir eðli þeirra (þ.m.t. hlutdeild í annarri heildarafkomu hlutdeildarféлага og fyrirtækja um samrekstur sem færð er með hlutdeildaraðferð) og skipaðar saman í þær, sem í samræmi við aðra alþjóðlega reikningskilastaðla:

- a) verða ekki endurflokkaðar síðar og færðar í rekstrarreikning, og
- b) verða endurflokkaðar síðar og færðar í rekstrarreikning að uppfylltum tilteknum skilyrðum.

Liðum 85–87, 90, 91, 94, 100 og 115 og fyrirsögn liðar 97 er breytt og lið 139J er bætt við.

85 Fleiri sérlínur, fyrirsagnir og millisamtölur skulu settar fram í yfirliti eða yfirlitum um hagnað eða tap og aðra heildarafkomu einingar þegar slík framsetning skiptir máli fyrir skilning á rekstrarárangri einingarinnar.

86 Vegna þess að áhrif af margvíslegri starfsemi einingar, viðskiptum og öðrum atburðum eru mismunandi varðandi tíðni, möguleika á ágóða eða tapi og fyrirsegjanleika koma upplýsingar um einstaka þætti í rekstrarárangri að gagni við skilning á þeim rekstrarárangri sem náðst hefur og þegar gerðar eru spár um framtíðarrekstrarárangur. Eining setur viðbótarsérlínur í yfirlitið eða yfirlitin yfir hagnað eða tap og heildarafkomu og hún breytir þeim lýsingum sem notaðar eru og leiðréttir uppröðun liða þegar nauðsynlegt er að útskýra einstaka þætti rekstrarangursins. ...

87 Eining skal ekki setja fram neina tekju- eða gjaldaliði sem óreglulega liði, hvorki í yfirliti um hagnað eða tap og aðra heildarafkomu né í skýringunum.

90 Eining skal birta fjárhæð tekjuskatts sem tengist hverjum lið í annarri heildarafkomu, að meðtöldum endurflokkunum leiðréttinga, annaðhvort í yfirliti um hagnað eða tap og aðra heildarafkomu eða í skýringum.

91 Eining getur birt liði annarrar heildarafkomu, annaðhvort:

- a) að frádrögnum tengdum skattalegum áhrifum eða
- b) á undan tengdum skattalegum áhrifum, með einni fjárhæð fyrir samanlagða fjárhæð tekjuskatts sem tengist þessum liðum.

Ef einingin velur valkost b) skal hún skipta skattinum á þá liði sem gætu verið endurflokkaðir síðar og færðir á rekstrarreikninginn og þá liði sem ekki munu verða endurflokkaðir síðar og færðir á rekstrarreikninginn.

94 Einingu er heimilt að birta endurflokkunarleiðréttingar í yfirliti eða yfirlitum um hagnað eða tap og heildarafkomu eða í skýringum. Eining sem birtir endurflokkunarleiðréttingar í skýringum birtir liði annarrar heildarafkomu á eftir tengdum endurflokkunarleiðréttingum.

Upplýsingar sem annaðhvort skal setja fram í yfirliti eða yfirlitum um hagnað eða tap og aðra heildarafkomu eða í skýringunum

100 Einingar eru hvattar til að setja fram greininguna sem um getur í 99. lið í yfirlitinum eða yfirlitunum um hagnað eða tap og aðra heildarafkomu.

115 Í sumum tilvikum getur verið nauðsynlegt eða æskilegt að breyta röð tiltekinna liða í skýringum. Eining má til dæmis sameina upplýsingar um breytingar á gangvirkni, sem færðar eru í rekstrarreikning, og upplýsingar um gjalddaga fjármálagerninga, þrátt fyrir að fyrrnefndu upplýsingarnar varði yfirlit um hagnað eða tap og heildarafkomu og þær síðarnefndu tengjast efnahagsreikningi. Eigi að síður heldur eining kerfisbundinni uppbyggingu skýringanna eins og gerlegt er.

139J *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu* (breytingar á IAS-staðli 1), gefin út í júní 2011, breytti liðum 7, 10, 82, 85–87, 90, 91, 94, 100 og 115, bætti við liðum 10A, 81A, 81B og 82A, og felldi brott liði 12, 81, 83 og 84. Eining skal beita þessum breytingum að því er varðar árleg tímabil sem hefjast 1. júlí 2012 eða síðar. Heimilt er að taka breytingarnar upp fyrr. Ef eining beitir breytingunum að því er varðar fyrri tímabil skal hún greina frá því.

BREYTINGAR Á ÖÐRUM IFRS-STÖÐLUM

Í þessum viðbæti eru settar fram breytingar á öðrum alþjóðlegum reikningsskilastöðlum (IFRS-stöðlum) sem leiða af útgáfu Ráðsins á breytingum á IAS-staðli 1, *framsetning reikningsskila*. Eining skal beita breytingunum þegar hún beitir breytingunum á IAS-staðli 1 í *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu*.

IFRS-staðall 1, *innleiðing alþjóðlegra reikningsskila*

Ákvæðum 21. liðar er breytt og lið 39K er bætt við.

21 Til þess að fylgja IAS-staðli 1 skulu í fyrsta ársreikningi einingar samkvæmt IFRS stöðlum a.m.k. vera þrjú efnahagsreikningar, tveir rekstrarreikningar og yfirlit yfir aðra heildaraðkomu, tvö aðgreind yfirlit um hagnað eða tap (ef þau er lögð fram), tvö yfirlit um sjóðstreymi og tvö yfirlit um breytingar á eigin fé og viðeigandi skýringar, þ.m.t. samanburðarupplýsingar.

39K *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu* (breytingar á IAS-staðli 1), gefin út í júní 2011, breytti 21. lið. Eining skal beita þeirri breytingu þegar hún beitir IAS-staðli 1, með áorðnum breytingum í júní 2011.

IFRS-staðall 5, *Fastafármunir sem haldið er til sölu og aftögð starfsemi*

Ákvæðum liðar 33A er breytt og lið 44I er bætt við.

33A Ef eining birtir liði rekstrarreiknings í aðgreindu yfirliti eins og lýst er í lið 10A í IAS-staðli 1 (með áorðnum breytingum 2011), skal birta kafla sem auðkenndur er í tengslum við aflagða starfsemi í því yfirliti.

44I *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu* (breytingar á IAS-staðli 1), gefin út í júní 2011, breytti lið 33A. Eining skal beita þeirri breytingu þegar hún beitir IAS-staðli 1, með áorðnum breytingum í júní 2011.

IFRS-staðall 7, *fjármálagerningar: upplýsingagjöf*

Ákvæðum liðar 27B er breytt og lið 44Q er bætt við.

27B Að því er varðar gangvirðismat, sem fært er í efnahagsreikning, skal eining, fyrir hvern flokk fjármálagerninga, tilgreina:

...

c) að því er varðar gangvirðismat á 3. stigi stigskiptrar flokkunar gangvirðis, afstemmingu frá upphafsstöðu til lokastöðu, og tilgreina sérstaklega breytingar á þessu tímabili sem rekja má til eftirfarandi:

i) heildarhagnaðar eða -taps á tímabilinu sem fært er í rekstrarreikning og lýsingu á hvar það kemur fram í yfirliti um hagnað eða tap og aðra heildaraðkomu,

...

d) upphæð heildarhagnaðar eða -taps fyrir tímabilið í i-lið c-liðar hér að framan og talinn er með í rekstrarreikningi sem tekur til hagnaðar eða taps sem tengist þeim í lok reikningsskilatímabilsins og lýsingu á því hvar hagnaðurinn eða tapið er sett fram í yfirliti eða yfirlitum um hagnað eða tap og aðra heildaraðkomu.

...

44Q *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu* (breytingar á IAS-staðli 1), gefin út í júní 2011, breytti lið 27B. Eining skal beita þeirri breytingu þegar hún beitir IAS-staðli 1, með áorðnum breytingum í júní 2011.

IAS-staðall 12, *tekjuskattar*

Ákvæðum 77. liðar er breytt, liður 77A er felldur brott og lið 98B bætt við.

77 Skattkostnaðinn (skatttekjurnar) vegna hagnaðar eða taps af reglulegri starfsemi skal setja fram sem hluta af rekstrarreikningi í yfirliti um hagnað eða tap og aðra heildaraðkomu.

- 98B *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu* (breytingar á IAS-staðli 1), gefin út í júní 2011, breytti lið 77 og felldi brott lið 77A. Eining skal beita þeim breytingum þegar hún beitir IAS-staðli 1, með áorðnum breytingum í júní 2011.

IAS-staðall 20, færsla opinberra styrkja og upplýsingar um opinbera aðstoð

Ákvæðum 29. liðar er breytt, liður 29A er felldur brott og lið 46 bætt við.

- 29 Tekjutengdir styrkir eru settir fram sem hluti af rekstrarreikningi annaðhvort sérstaklega eða undir almennri fyrirsögn eins og „Aðrar tekjur“ eða þá eru þeir dregnir frá þegar tengd gjöld eru tilgreind.
- 46 *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu* (breytingar á IAS-staðli 1), gefin út í júní 2011, breytti lið 29 og felldi brott lið 29A. Eining skal beita þeim breytingum þegar hún beitir IAS-staðli 1, með áorðnum breytingum í júní 2011.

IAS-staðall 21, áhrif gengisbreytinga erlendra gjaldmiðla

Ákvæðum 39. liðar er breytt og lið 60H er bætt við.

- 39 Rekstramiðurstöðu og fjárhagsstöðu einingar, sem notar starfrækslugjaldmiðil sem er ekki gjaldmiðill hagkerfis þar sem óðaverðbólga ríkir, skal umreikna yfir í annan framsetningargjaldmiðil með eftirfarandi aðferð:

...

- b) tekjur og gjöld fyrir sérhvert yfirlit um hagnað eða tap og aðra heildaraðkomu (þ.e. ásamt samanburðartölum) skal umreikna á gengi á viðskiptadögum, og
- c) ...

- 60H *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu* (breytingar á IAS-staðli 1), gefin út í júní 2011, breytti 39. lið. Eining skal beita þeirri breytingu þegar hún beitir IAS-staðli 1, með áorðnum breytingum í júní 2011.

IAS-staðall 32, fjármálagerningar: upplýsingar og framsetning

Ákvæðum 40. liðar er breytt og lið 97K er bætt við.

- 40 Setja má arðgreiðslur sem flokkaðar eru sem gjöld fram í yfirliti eða yfirlitum um hagnað eða tap og aðra heildaraðkomu annaðhvort með vöxtum á aðrar skuldir eða sem aðgreindan lið Til viðbótar við kröfurnar í þessum staðli fellur upplýsingagjöf um vexti og arðgreiðslur undir kröfurnar í IAS-staðli 1 og IFRS-staðli 7. Við sumar aðstæður er æskilegt að greina frá vöxtum og arðgreiðslum með aðgreindum hætti í yfirlitinu eða yfirlitunum um hagnað eða tap og aðra heildaraðkomu vegna þess mismunar sem er á þessum liðum þegar kemur að málum eins og frádrætti frá sköttum. Upplýsingagjöf um skattaleg áhrif er framkvæmd í samræmi við IAS-staðal 12.
- 97K *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu* (breytingar á IAS-staðli 1), gefin út í júní 2011, breytti 40. lið. Eining skal beita þeirri breytingu þegar hún beitir IAS-staðli 1, með áorðnum breytingum í júní 2011.

IAS-staðall 33, hagnaður á hlut

Liðum 4A, 67A, 68A og 73A er breytt og lið 74D er bætt við.

- 4A Ef eining birtir liði rekstrarreiknings í aðgreindu yfirliti, eins og lýst er í lið 10A í IAS-staðli 1, *framsetning reikningsskila* (með áorðnum breytingum 2011), skal hún einungis sýna hagnað á hlut í því aðgreinda yfirliti.
- 67A Ef eining birtir liði rekstrarreiknings í aðgreindu yfirliti, eins og lýst er í lið 10A í IAS-staðli 1 (með áorðnum breytingum 2011), sýnir hún grunnhagnað á hlut og þynntan hagnað á hlut, eins og gerð er krafa um í 66. og 67. lið, í því aðgreinda yfirliti.
- 68A Ef eining birtir liði rekstrarreiknings í aðgreindu yfirliti, eins og lýst er í lið 10A í IAS-staðli 1 (með áorðnum breytingum 2011), sýnir hún grunnhagnað á hlut og þynntan hagnað á hlut fyrir aflagða starfsemi, eins og krafist er í 68. lið, í því aðgreinda yfirliti eða í skýringum.
- 73A Ákvæði 73. liðar eiga einnig við um einingu sem greinir frá, til viðbótar við grunnhagnað á hlut og þynntan hagnað á hlut, fjárhæðum á hlut og notar annan lið rekstrarreikningsins en þann sem gerð er krafa um í þessum staðli.

74D *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu* (breytingar á IAS-staðli 1), gefin út í júní 2011, breytti liðum 4A, 67A, 68A og 73A. Eining skal beita þeim breytingum þegar hún beitir IAS-staðli 1, með áorðnum breytingum í júní 2011.

IAS-staðall 34, árs hlutareikningsskil

Liðum 8, 8A, 11A og 20 er breytt og lið 51 er bætt við.

8 Í árs hlutareikningsskilum skulu a.m.k. vera:

...

b) samandregið eða samandregin yfirlit um hagnað eða tap og aðra heildaraðkomu,

c) ...

8A Ef eining birtir liði hagnaðar eða taps í aðgreindu yfirliti eins og lýst er í lið 10A í IAS-staðli 1 (með áorðnum breytingum 2011), skal hún birta samandregnar árs hlutaupplýsingar úr þessu aðgreinda yfirliti.

11A Ef eining birtir liði hagnaðar eða taps í aðgreindu yfirliti eins og lýst er í lið 10A í IAS-staðli 1 (með áorðnum breytingum 2011), skal hún birta upplýsingar um grunnhagnað á hlut og þynntan hagnað á hlut í þessu aðgreinda yfirliti.

20 Árs hlutaskýrslur skulu innihalda eftirfarandi árs hlutareikningsskil (samandregin eða heildstæð) fyrir eftirfarandi tímabil:

...

b) yfirlit um hagnað eða tap og aðra heildaraðkomu fyrir yfirstandandi árs hluta og uppsafnað yfirlit fyrir það sem af er yfirstandandi fjárhagsárs með tilsvareandi samanburðaryfirlitum um hagnað eða tap og aðra heildaraðkomu fyrir samsvarandi árs hluta (yfirstandandi og það sem af er árinu) næstliðins fjárhagsárs til samanburðar. Eins og heimilt er samkvæmt IAS-staðli 1 (með áorðnum breytingum 2011) má setja fram í árs hlutareikningsskilum fyrir hvert tímabil yfirlit um hagnað eða tap og aðra heildaraðkomu.

51 *Framsetning liða í annarri heildaraðkomu* (breytingar á IAS-staðli 1), gefin út í júní 2011, breytti liðum 8, 8A, 11A og 20. Eining skal beita þeim breytingum þegar hún beitir IAS-staðli 1, með áorðnum breytingum í júní 2011.

ALÞJÓÐLEGUR REIKNINGSSKILASTAÐALL, IAS-STAÐALL 19

Starfskjör

MARKMIÐ

1 Markmiðið með þessum staðli er að mæla fyrir um færslu og upplýsingar um starfskjör. Í staðlinum er gerð krafa um að eining færi:

- skuld þegar starfsmaður hefur innt vinnuframlag af hendi í skiptum fyrir starfskjör, sem greiðast í framtíðinni, og
- gjöld þegar eining notar efnahagslegan ávinning sem verður til vegna vinnuframlags sem starfsmaður innir af hendi í skiptum fyrir starfskjör.

GILDISSVIÐ

2 Vinnuveitandi skal beita þessum staðli við færslu allra starfskjara, að undanskildum þeim þar sem IFRS-staðli 2, *eignarhlutatengdar greiðslur* er beitt.

3 Staðallinn fjallar ekki um reikningsskil lífeyrissjóða (sjá IAS-staðal 26, *reikningshald og reikningsskil eftirlaunastjóða*).

4 Starfskjörin, sem þessi staðall gildir um, taka til þeirra sem veitt eru:

- samkvæmt formlegum kerfum eða öðru formlegu fyrirkomulagi milli einingar og einstakra starfsmanna, hópa starfsmanna eða fulltrúa þeirra,
- samkvæmt lagalegum kröfum eða samkvæmt fyrirkomulagi innan atvinnugreinar, þar sem þess er krafist að einingar greiði í almenn lífeyriskerfi, opinber lífeyriskerfi, atvinnugreinalífeyriskerfi eða önnur sameiginleg lífeyriskerfi margra launagreiðenda, eða

- c) vegna óformlegra venja sem skapa ætlaða skuldbindingu. Óformlegar venjur skapa ætlaða skuldbindingu þegar einingin á ekki annan raunhæfan kost en að greiða starfskjör. Dæmi um ætlaða skuldbindingu er þegar breyting á óformlegum venjum einingar myndi valda óásættanlegum skaða á sambandi þess við starfsmenn.
- 5 Starfskjör eru m.a.:
- a) skammtímastarfskjör, s.s. eftirfarandi, ef þess er vænst að þau verði gerð upp að fullu áður en tólf mánuðir eru liðnir frá lokum árlega reikningsskilatímabilsins þegar starfsmennirnir inntu af hendi tengt vinnuframlag:
- i. laun og framlög til almannatrygginga,
 - ii. greitt orlof og greitt veikindaleyfi,
 - iii. hagnaðarhlutdeild og kaupaukar, og
 - iv. ópeningaleg kjör (s.s. lækniþjónusta, húsnæði, bifreiðar og ókeypis eða niðurgreiddar vörur eða þjónusta) til núverandi starfsmanna,
- b) eftirlaunakjör, svo sem eftirfarandi:
- i. eftirlaun (t.d. lífeyrir og eingreiðslur við starfslok), og
 - ii. önnur eftirlaunakjör, s.s. líftryggingar og lækniþjónusta eftir starfslok,
- c) önnur langtímastarfskjör, svo sem eftirfarandi:
- i. launaðar langtímafjarvistir eins og leyfi vegna háls starfsaldurs eða rannsóknarleyfi,
 - ii. starfsafmæli eða önnur kjör vegna háls starfsaldurs, og
 - iii. langtíma örorkubætur, og
- d) uppsagnarkjör.
- 6 Starfskjör eru m.a. kjör sem veitt eru annaðhvort starfsmönnum eða einstaklingum á framfæri þeirra eða aðstoðarþega þeirra og geta verið í formi uppgreiðslna (eða útvegum vöru eða þjónustu) sem fara ýmist beint til starfsmanna, til maka þeirra, barna eða annarra einstaklinga á framfæri þeirra eða til annarra, s.s. tryggingafélaga.
- 7 Starfsmaður getur starfað fyrir einingu í fullu starfi, hlutastarfi, föstu starfi, ihlaupavinnu eða tímabundnu starfi. Í þessum staðli teljast stjórnarmenn og aðrir stjórnendur til starfsmanna.

SKILGREININGAR

- 8 Í þessum staðli er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

Skilgreiningar á starfskjörum

Starfskjör eru þóknun í hvers konar mynd sem eining lætur í skiptum fyrir vinnuframlag sem starfsmenn inna af hendi eða vegna starfsloka.

Skammtímastarfskjör eru starfskjör (önnur en uppsagnarkjör) sem vænst er að verði gerð upp að fullu innan 12 mánaða frá lokum þess árlega reikningsskilatímabils þegar starfsmenn inna vinnuframlag af hendi.

Eftirlaunakjör eru starfskjör (önnur en uppsagnarkjör og skammtímastarfskjör) sem greiðast eftir að störfum lýkur.

Önnur langtímastarfskjör eru öll önnur starfskjör en skammtímastarfskjör, eftirlaunakjör og uppsagnarkjör.

Uppsagnarkjör eru starfskjör sem innt eru af hendi við starfslok starfsmanns, sem verða annaðhvort vegna:

- a) ákvörðunar einingar um að segja upp starfsmanni áður en venjulegum eftirlaunaaldri er náð, eða
- b) ákvörðunar starfsmanns um að þiggja tilboð um kjör í skiptum fyrir starfslok.

Skilgreiningar sem varða flokkun kerfa

Eftirlaunakerfi er formlegt eða óformlegt fyrirkomulag sem eining fer eftir við veitingu eftirlaunakjara til eins eða fleiri starfsmanna.

Iðgjaldatengd kerfi eru eftirlaunakerfi sem fela í sér að eining greiðir föst iðgjöld í sérstaka einingu (sjóð) og hefur enga lagalega eða ætlaða skuldbindingu til að greiða iðgjöld ef sjóðurinn á ekki nægar eignir til að greiða öll starfskjör sem tengjast vinnuframlagi starfsmanna á núverandi og fyrri tímabilum.

Réttindatengd kerfi eru eftirlaunakerfi, önnur en iðgjaldatengd kerfi.

Sameiginleg lífeyriskerfi margra launagreiðenda eru iðgjaldatengd kerfi (önnur en opinber kerfi) eða réttindatengd kerfi (önnur en opinber kerfi) sem:

- a) safna saman eignum, sem ýmsar einingar, sem lúta ekki sameiginlegri stjórn, leggja fram, og
- b) nota þessar eignir til að veita starfsmönnum fleiri en einnar einingar kjör á þeim grundvelli að iðgjaldastig og kjarastig séu ákvörðuð án tillits til þess hvaða eining hefur ráðið starfsmennina til starfa.

Skilgreiningar sem varða hreina réttindatengda skuld (eign)

Hrein réttindatengd skuld (eign) er hallinn eða afgangurinn, leiðréttur með tilliti til áhrifa af takmörkun á hreinni réttindatengdri eign í samræmi við efri mörk eignar.

Hallinn eða afgangurinn er:

- a) núvirði réttindatengdrar skuldbindingar að frádregnu
- b) gangvirði eigna til greiðslu lífeyris (ef einhverjar eru).

Efri mörk eignar er núvirði efnahagslegs ávinnings sem fánalegur er sem endurgreiðsla frá kerfinu eða lækkun á framtíðariðgjöldum til kerfisins.

Núvirði réttindatengdrar skuldbindingar er núvirði væntanlegra framtíðargreiðslna sem þarf til að greiða upp skuldbindinguna, sem er til orðin vegna vinnuframlags starfsmanns á núverandi og fyrri tímabilum, án þess að eignir til greiðslu lífeyris séu dregnar frá.

Undir eignir til greiðslu lífeyris falla:

- a) eignir lífeyrissjóðs með langtímarstarfskjör og
- b) viðurkenndir tryggingarsamningar.

Eignir lífeyrissjóðs með langtímarstarfskjör eru eignir (aðrar en óyfirfærlegir fjármálagerningar sem fyrirtækið, sem reikningsskilin taka til, gefur út):

- a) sem eru í eigu einingar (sjóðs) sem er lagalega aðskilin frá einingunni, sem reikningsskilin taka til, og gegnir einungis því hlutverki að greiða eða fjármagna starfskjör, og
- b) sem aðeins má nota til að greiða eða fjármagna starfskjör, sem lánardrottinn einingarinnar sem reikningsskilin taka til, hafa ekki aðgang að (jafnvel við gjaldþrot) og ekki er hægt að skila aftur til einingarinnar sem reikningsskilin taka til nema annaðhvort:

- i. eftirstandandi eignir sjóðsins nægi til að standa við allar tengdar eftirlaunaskuldbindingar kerfisins eða einingarinnar sem reikningsskilin taka til, eða
- ii. eignunum sé skilað til einingarinnar, sem reikningsskilin taka til, til að endurgreiða því þau starfskjör sem þegar eru greidd.

Viðurkenndur tryggingarsamningur er tryggingarskírteini⁽³⁾ sem gefið er út af vátryggjanda sem er ekki tengdur aðili einingarinnar sem reikningsskilin taka til (eins og skilgreint er í IAS-staðli 24, *upplýsingagjöf um viðskipti tengdra aðila*) ef andvirði tryggingasamningsins:

- a) er aðeins nýtanlegt til að greiða eða fjármagna starfskjör í réttindatengdu kerfi og
- b) er ekki aðgengilegt lánardrottnum einingarinnar, sem reikningsskilin taka til, (jafnvel við gjaldþrot) og ekki er hægt að greiða það einingunni sem reikningsskilin taka til, nema annaðhvort:
 - i. andvirðið sýni umframeignir, sem ekki eru nauðsynlegar til að með tryggingasamningnum sé staðið við allar tengdar eftirlaunaskuldbindingar, eða
 - ii. andvirðinu sé skilað til einingarinnar, sem reikningsskilin taka til, til að endurgreiða því þau starfskjör sem þegar eru greidd.

Gangvirði er sú fjárhæð sem unnt er að selja eign fyrir eða gera upp skuld með í viðskiptum ótengdra aðila sem eru upplýstir og fúsir til viðskiptanna.

Skilgreiningar sem varða réttindatengdan kostnað

Til *kostnaðar vegna réttindaávinnslu* telst:

- a) *kostnaður við réttindaávinnslu tímabils* er hækkun á núvirði réttindatengdrar skuldbindingar sem er til orðin vegna vinnuframlags starfsmanns á yfirstandandi tímabili,
- b) *kostnaður vegna réttindaávinnslu fyrri tímabils* er breyting á núvirði réttindatengdrar skuldbindingar vegna vinnuframlags starfsmanns á fyrri tímabili, sem er til orðin vegna breytingar á kerfi (innleiðing á eða úrsögn úr, eða breytingar á, réttindatengdu kerfi) eða réttindaskerðingar (veruleg fækkun einingar á fjölda starfsmanna sem falla undir kerfið) og
- c) allur hagnaður eða tap við uppgjör.

Hreinnir vextir af hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) er breytingin sem á sér stað á tímabilunum á hreinni réttindatengdri skuld (eign) sem rekja má til framrásar tímans.

Til *endurmats á hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign)* telst:

- a) tryggingafræðilegur hagnaður og tap,
- b) ávöxtun eigna til greiðslu lífeyris, að undanskildum fjárhæðum sem teljast til hreinna vaxta af hreinni réttindatengdri skuld (eign), og
- c) allar breytingar á áhrifum efri marka eigna, að undanskildum fjárhæðum sem teljast til hreinna vaxta af hreinni réttindatengdra skuldbindingu (eign).

Tryggingafræðilegur hagnaður og tap er breyting á núvirði réttindatengdrar skuldbindingar sem kemur til af:

- a) reynsluleiðréttingum (áhrifum af mismun á fyrri tryggingafræðilegum forsendum og því sem gerðist í raun) og
- b) áhrifum af breytingum á tryggingafræðilegum forsendum.

Ávöxtun eigna til greiðslu lífeyris eru vextir, arður og aðrar tekjur af eignum til greiðslu lífeyris, ásamt innleystum og óinnleystum hagnaði eða tapi af eignum kerfisins, að frádrögnum:

- a) öllum kostnaði við að stýra eignum til greiðslu lífeyris og
- b) öllum sköttum sem kerfinu sjálfu ber að greiða, að undanskildum sköttum sem teljast til tryggingafræðilegra forsenda sem beitt er til meta núvirði réttindatengdu skuldbindingarinnar.

⁽³⁾ Viðurkenndur tryggingarsamningur er ekki endilega vátryggingasamningur eins og þeir eru skilgreindir í IFRS-staðli 4, *vátryggingasamningar*.

Uppgjör eru viðskipti sem eyða öllum frekari lagalegum eða ætluðum skuldbindingum vegna hluta eða allra kjara sem veitt eru samkvæmt réttindatengdu kerfi, öðrum en greiðslu kjara til, eða fyrir hönd, starfsfólks sem sett er fram í skilmálum kerfisins og talið er upp í tryggingafræðilegu forsendunum.

SKAMMTÍMASTARFSKJÖR

- 9 Í skammtíma starfskjörum felast liðir, svo sem eftirfarandi, ef þess er vænst að þau verði gerð upp að fullu áður en tólf mánuðir eru liðnir frá lokum árlega reikningsskilatímabilsins þegar starfsmennirnir inntu af hendi tengt vinnuframlag:
 - a) laun og framlög til almannatrygginga,
 - b) greitt orlof og greitt veikindaleyfi,
 - c) hagnaðarhlutdeild og kaupaukar, og
 - d) ópeningaleg kjör (s.s. lækniþjónusta, húsnæði, bifreiðar og ókeypis eða niðurgreiddar vörur eða þjónusta) til núverandi starfsmanna.
- 10 Eining þarf ekki að endurflokka skammtíma starfskjör ef hún væntir þess að tímasetning uppgjors breytist tímabundið. Ef eiginleikar kjaranna breytast (s.s. breyting úr uppsafnanlegum kjörum yfir í uppsafnanleg kjör) eða ef breyting á væntanlegri tímasetningu uppgjors er ekki tímabundin skal einingin þó taka til athugunar hvort kjörin uppfylli ennþá skilgreininguna á skammtíma starfskjörum.

Færsla og mat

Öll skammtíma starfskjör

- 11 Þegar starfsmaður hefur innt af hendi vinnuframlag fyrir einingu á reikningsskilatímabili skal einingin færa óafvaxtaða fjárhæð skammtíma starfskjara, sem vænst er að verði greidd í skiptum fyrir það vinnuframlag:
 - a) sem skuld (áfallin gjöld) eftir að frá hefur verið dregin sú fjárhæð sem þegar er greidd. Ef fjárhæðin, sem þegar er greidd, er hærri en óafvöxtuð fjárhæð kjaranna skal eining eignfæra þá umframfjárhæð (fyrirframgreiddur kostnaður) að því marki sem fyrirframgreiðslan leiðir t.d. til lækkunar á framtíðargreiðslum eða til endurgreiðslu í handbæru fé.
 - b) sem gjöld, nema gerð sé krafa um það í öðrum alþjóðlegum reikningsskilastaðli eða það heimilað að kjörin séu meðtalin í kostnaðarverði eignar (sjá t.d. IAS-staðal 2, *birgðir*, og IAS-staðal 16, *varanlegir rekstrarfjármunir*).
- 12 Í 13., 16. og 19. lið er útskýrt hvernig eining skal beita 11. lið að því er varðar skammtíma starfskjör sem eru í formi launaðra fjarvista og hagnaðarskipta- og kaupaukakerfa.

Launaðar skammtíma fjarvistir

- 13 Eining skal færa væntanlegan kostnað vegna skammtíma starfskjara sem eru í formi launaðra fjarvista skv. 11. lið sem hér segir:
 - a) þegar um er að ræða uppsafnanlegar, launaðar fjarvistir þegar starfsmenn inna af hendi vinnuframlag sem eykur rétt þeirra til launaðra fjarvista í framtíðinni,
 - b) þegar um er að ræða uppsafnanlegar, launaðar fjarvistir þegar fjarvistirnar eiga sér stað.
- 14 Eining kann að greiða starfsmönnum laun í fjarvistum af ýmsum ástæðum, þ.m.t. vegna orlofs, veikinda og tímabundinnar örorku, mæðra- og feðraorlofs, setu í kviðdómi og herþjónustu. Réttur til launaðra fjarvista er tvenns konar:
 - a) uppsafnanlegur, og
 - b) uppsafnanlegur.
- 15 Uppsafnanlegar, launaðar fjarvistir eru þær sem unnt er að yfirfæra og nýta á framtíðartímabilum ef réttur á yfirstandandi tímabili er ekki nýttur að fullu. Uppsafnanlegar, launaðar fjarvistir eru annaðhvort áunnar og óskilyrtar (með öðrum orðum eiga starfsmenn rétt á greiðslu í handbæru fé vegna ónotaðra réttinda þegar þeir

hætta störfum) eða óáunnar (þegar starfsmenn eiga ekki rétt á greiðslu í handbæru fé vegna ónotaðra réttinda þegar þeir hætta). Skuldbinding verður til þegar starfsmenn inna af hendi vinnuframlag sem eykur rétt þeirra á launuðum fjarvistum í framtíðinni. Skuldbindingin er til staðar og er færð jafnvel þótt launaðar fjarvistir séu óáunnar og þótt sá möguleiki, að starfsmenn hætti áður en þeir nota uppsöfnuð, óáunnin réttindi, hafi áhrif á mat á þessari skuldbindingu.

- 16 Eining skal meta væntanlegan kostnað vegna uppsafnaðra, launaðra fjarvista sem viðbótarfjárhæð sem einingin væntir að greiða vegna ónotaðra réttinda sem hafa safnast upp miðað við lok reikningsskilatilvísanings.
- 17 Samkvæmt þeirri aðferð, sem tilgreind er í liðnum hér að framan, er skuldbindingin metin sem sú fjárhæð viðbótargreiðslna sem vænst er að myndist eingöngu vegna þess að vitað er að kjörin safnast upp. Í mörgum tilfellum þarf eining ekki að beita nákvæmum útreikningum til að áætla að ekki sé fyrir hendi veruleg skuldbinding vegna ónotaðra, launaðra fjarvista. Skuldbinding vegna veikindaleyfis myndi t.d. aðeins teljast veruleg ef til er formlegt eða óformlegt samkomulag um að nýta megi ónotað, launað veikindaleyfi sem launað orlof.

Dæmi til skýringar á 16. og 17. lið

Eining hefur 100 starfsmenn og á hver þeirra rétt á launuðu veikindaleyfi fimm vinnudaga á hverju ári. Ónotað veikindaleyfi má færa yfir á næsta almanaksár. Veikindaleyfi er fyrst dregið af réttindum á yfirstandandi ári og síðan af þeim réttindum sem voru yfirfærð frá árinu á undan (samkvæmt LIFO-aðferðinni). Hinn 31. desember 20X1 er meðaltal ónotaðra réttinda tveir dagar á hvern starfsmann. Byggt á fyrri reynslu, sem gert er ráð fyrir að framhald verði á, væntir einingin þess að 92 starfsmenn noti ekki meira en fimm daga í launað veikindaleyfi á árinu 20X2 og að starfsmennirnir átta, sem eftir eru, noti að meðaltali sex og hálfan dag hver.

Einingin væntir þess að greiða tólf daga til viðbótar af launuðu veikindaleyfi vegna ónotaðra réttinda sem safnast hafa upp fram til 31. desember 20X1 (átta starfsmenn sem hver fær einn og hálfan dag). Einingin færir því skuld sem nemur tólf launuðum veikindadögum.

- 18 Óuppsafnanleg launuð fjarvera fyrmist ef réttindi á yfirstandandi tímabili eru ekki nýtt að fullu og veita starfsmönnum ekki rétt á greiðslu í handbæru fé vegna ónotaðra réttinda þegar þeir hætta störfum hjá einingunni. Þetta á almennt við um launuð veikindaleyfi (að því marki sem ónotuð fyrri réttindi auka ekki framtíðarréttindi), mæðra- og feðraorlof og launaðar fjarvistir vegna setu í kvíðdómi eða herþjónustu. Eining færir ekki skuld eða gjöld fyrir en fjarvistin á sér stað vegna þess að sú fjárhæð, sem kjörin veita, hækkar ekki vegna vinnuframlags starfsmanna.

Hagnaðarskipta- og kaupaukakerfi

- 19 Fyrirtæki skal færa væntanlegan kostnað vegna hagnaðarskipta- og kaupaukagreiðslna skv. 11. lið þá og því aðeins:
- a) að einingin hafi núverandi lagalega eða ætlaða skuldbindingu til að inna af hendi slíkar greiðslur vegna fyrri atburða og
- b) að unnt sé að meta skuldbindinguna á áreiðanlegan hátt.

Núverandi skuldbinding er fyrir hendi þegar og aðeins þegar einingin á ekki annan raunhæfan kost en að inna af hendi greiðslur.

- 20 Samkvæmt sumum hagnaðarskiptakerfum fá starfsmenn einungis hluta af hagnaði ef þeir starfa hjá einingunni í tiltekinn tíma. Slík kerfi skapa ætlaða skuldbindingu þar sem starfsmenn inna af hendi vinnuframlag sem hækkar fjárhæðina sem greiðist ef þeir starfa til loka tiltekins tímabils. Mat á slíkum ætluðum skuldbindingum endurspeglar þann möguleika að sumir starfsmenn hætti án þess að fá hagnaðarskiptagreiðslur.

Dæmi til skýringar á 20. lið

Í hagnaðarskiptakerfi er gerð krafa um að eining greiði starfsmönnum, sem starfa allt árið, tiltekið hlutfall af hagnaði þess á árinu. Ef engir starfsmenn hætta á árinu eru heildarhagnaðarskiptagreiðslur fyrir árið 3% af hagnaði. Einingin áætlar að starfsmannavelta lækki greiðslurnar í 2,5% af hagnaði.

Einingin færir skuld og gjöld sem nema 2,5% af hagnaði.

- 21 Verið getur að eining beri ekki neina lagalega skuldbindingu til að greiða kaupauka. Engu að síður er í sumum tilvikum venja hjá einingu að greiða kaupauka. Í slíkum tilvikum ber einingin ætlaða skuldbindingu vegna þess að einingin á ekki annan raunhæfan kost en að greiða kaupaukann. Mat á ætluðu skuldbindingunni endurspeglar þann möguleika að sumir starfsmenn hætti án þess að fá kaupauka.
- 22 Eining getur metið lagalega eða ætlaða skuldbindingu sína á áreiðanlegan hátt samkvæmt hagnaðarskipta- eða kaupaukakerfi þá og því aðeins að:
 - a) formlegir skilmálar kerfisins innihaldi reiknireglu til að ákvarða fjárhæð kjaranna,
 - b) einingin ákvarði fjárhæðir til greiðslu áður en reikningsskilin eru heimiluð til birtingar eða
 - c) fyrri venjur sýni með skýrum hætti fjárhæð ætlaðrar skuldbindingar einingarinnar.
- 23 Skuldbinding samkvæmt hagnaðarskipta- og kaupaukakerfi verður til vegna vinnuframlags starfsmanna en ekki vegna viðskipta við eigendur einingarinnar. Þar af leiðandi færir eining kostnað vegna hagnaðarskipta- og kaupaukakerfa sem gjöld en ekki sem úthlutun hagnaðar.
- 24 Ef þess er ekki vænst að hagnaðarskipta- og kaupaukagreiðslur verði gerðar upp að fullu innan 12 mánaða frá lokum árlega reikningsskilatímabilsins þegar starfsmennirnir veittu hið tengda vinnuframlag teljast þær greiðslur önnur langtímasterfskjör (sjá 153.–158. lið).

Upplýsingagjöf

- 25 Þó að í þessum staðli sé ekki gerð krafa um sérstakar upplýsingar um skammtímasterfskjör getur verið gerð krafa um upplýsingar í öðrum alþjóðlegum reikningsskilastöðlum. Í IAS-staðli 24 er t.d. krafist upplýsinga um starfskjör lykilstarfsmanna í stjórnunarstöðum. Í IAS-staðli 1, *framsetning reikningsskila*, er gerð krafa um upplýsingar um kostnað vegna starfskjara.

EFTIRLAUNAKJÖR: AÐGREINING Á IÐGJALDATENGDUM KERFUM OG RÉTTINDATENGDUM KERFUM

- 26 Eftirlaunakjör eru m.a. eftirfarandi liðir:
 - a) eftirlaun (t.d. lífeyrir og eingreiðslur við starfslok) og
 - b) önnur eftirlaunakjör, s.s. líftryggingar og lækniþjónusta eftir starfslok.

Fyrirkomulag, sem felur í sér að eining veitir kjör sem falla til eftir starfslok, er eftirlaunakerfi. Eining beitir þessum staðli gagnvart öllu slíku fyrirkomulagi hvort sem það felur í sér stofnun sérstakrar einingar til að taka á móti iðgjöldum og greiða út kjör eða ekki.
- 27 Eftirlaunakerfi eru flokkuð annaðhvort sem iðgjaldatengd kerfi eða réttindatengd kerfi eftir því hvert efnahagslegt inntak kerfisins er sem leiðir af megin skilmálum og skilyrðum þess.
- 28 Samkvæmt iðgjaldatengdum kerfum takmarkast lagaleg eða ætluð skuldbinding einingar við þá fjárhæð sem það samþykkir að leggja til kerfisins. Þannig er fjárhæð kjara sem falla til eftir starfslok, sem starfsmaður fær, ákvörðuð út frá fjárhæð iðgjalda sem eining greiðir (og jafnvel starfsmaðurinn líka) til eftirlaunakerfis eða tryggingafélags ásamt ávöxtun fjárfestinga sem verður vegna iðgjaldanna. Tryggingafræðileg áhætta (að kjör verði lægri en vænst var) og fjárfestingaráhætta (að fjárfestar eignir nægi ekki til greiðslu væntra kjara) lendir þar af leiðandi aðallega á starfsmanninum.
- 29 Dæmi um tilvik, þar sem skuldbinding einingar takmarkast ekki við þá fjárhæð sem það samþykkir að leggja til kerfisins, eru t.d. þegar einingin ber lagalega eða ætlaða skuldbindingu vegna:

- a) reiknireglu kerfis sem er ekki aðeins tengd fjárhæð iðgjalda og krefst þess að einingin greiði frekari iðgjöld ef eignir eru ekki nægar til að uppfylla kjörin í tengslum við reiknireglu kerfisins,
 - b) ábyrgðar á tiltekinni ávöxtun iðgjalda, ýmist óbeint í gegnum kerfi eða beint, eða
 - c) óformlegra venja sem skapa ætlaða skuldbindingu. Sem dæmi verður ætluð skuldbinding til þegar venja einingar er að hækka kjör fyrrum starfsmanna til að halda í við verðbólgu jafnvel þótt ekki sé fyrir hendi lagaleg skuldbinding um að það sé gert.
- 30 Í réttindatengdum kerfum:
- a) er eining skuldbundin til að veita núverandi og fyrrverandi starfsmönnum umsamin kjör og
 - b) tryggingafræðileg áhætta (að kjör kosti meira en vænst var) og fjárfestingaráhætta lendir í raun á einingunni. Ef tryggingafræðileg eða fjárfestingarleg reynsla er verri en vænst var getur skuldbinding einingarinnar aukist.
- 31 Í 32.–49. lið er mismunurinn á iðgjaldatengdum kerfum og réttindatengdum kerfum útskýrður í tengslum við sameiginleg kerfi margra launagreiðenda, réttindatengt kerfi sem deila áhættunni milli ýmissa eininga sem lúta sameiginlegum yfirráðum, opinber kerfi og tryggð kjör.

Sameiginleg kerfi margra launagreiðenda

- 32 Eining skal flokka sameiginlegt kerfi margra launagreiðenda sem iðgjaldatengt kerfi eða réttindatengt kerfi samkvæmt skilmálum kerfisins (þ.m.t. allar ætlaðar skuldbindingar sem gilda umfram formlega skilmála).
- 33 Ef eining tekur þátt í sameiginlegu, réttindatengdu kerfi margra launagreiðenda, nema ákvæði 34. liðar gilda, skal einingin:
- a) færa hlutfallslegan hlut sinn í réttindatengdu skuldbindingunni, eignir til greiðslu lífeyris og kostnað tengdan kerfinu, á sama hátt og hvert annað réttindatengt kerfi er fært og
 - b) birta upplýsingarnar sem krafist er í 135.–148. lið (að undanskildum d-lið 148. liðar).
- 34 Þegar ekki eru nægilegar upplýsingar fyrir hendi til að nota reikningsskilaaðferðir réttindatengds kerfis fyrir sameiginlegt, réttindatengt kerfi margra launagreiðenda skal eining:
- a) færa kerfið í samræmi við 51. og 52. lið eins og það væri iðgjaldatengt kerfi og
 - b) gefa þær upplýsingar sem gerð er krafa um í 148. lið.
- 35 Eitt dæmi um sameiginlegt, réttindatengt kerfi margra launagreiðenda er þegar:
- a) kerfi er fjármagnað með gegnumstreymiskerfi: iðgjöld eru miðuð við að þau nægi til að greiða þau kjör sem koma til greiðslu á sama tímabili og framtíðarkjör, sem ávinnast á yfirstandandi tímabili, greiðast af framtíðarframlögum, og
 - b) kjör starfsmanna ákvarðast af starfsaldri þeirra og hlutaðeigandi einingar eiga ekki raunhæfan kost á að draga sig út úr kerfinu nema með því að greiða iðgjöld fyrir þau kjör sem starfsmenn ávinna sér fram að dagsetningu úrsagnar. Slíkt kerfi hefur í för með sér tryggingafræðilega áhættu fyrir eininguna: ef endanlegur kostnaður við kjör, sem þegar hafa áunnist miðuð við lok reikningsskilatímabils, er meiri en vænst var þarf einingin annaðhvort að hækka iðgjöld sín eða sannfæra starfsmenn um að sættast á lækkun kjara. Þess vegna er slíkt kerfi réttindatengt kerfi.
- 36 Þegar nægilegar upplýsingar eru fyrir hendi um sameiginlegt, réttindatengt kerfi margra launagreiðenda færir eining hlut sinn í réttindatengdu skuldbindingunni, eignir til greiðslu lífeyris og kostnað sem fellur til eftir starfslok, sem tengist kerfinu, á sama hátt og hvert annað réttindatengt kerfi er fært. Hins vegar getur verið að eining geti ekki tilgreint hluta sinn í undirliggjandi fjárhagsstöðu og afkomu kerfisins á nógu áreiðanlegan hátt fyrir reikningshald. Þetta getur gerst ef:

- a) kerfið hefur þau áhrif að hlutaðeigandi einingar standi berskjaldaðar fyrir tryggingafræðilegri áhættu, sem tengist núverandi og fyrrverandi starfsmönnum annarra eininga, með þeim afleiðingum að enginn stöðugur og áreiðanlegur grundvöllur er fyrir hendi til að skipta skuldbindingunni, eignum til greiðslu lífeyris og kostnaði niður á einstakar einingar sem þátt taka í kerfinu, eða
- b) einingin hefur ekki aðgang að nægum upplýsingum um kerfið sem fullnægja kröfunum í þessum staðli.

Í þessum tilvikum færir eining kerfið eins og það væri réttindatengt kerfi og veitir þær upplýsingar sem gerð er krafa um skv. 148. lið

- 37 Samningsbundið samkomulag kann að vera til á milli sameiginlegs kerfis margra launagreiðenda og réttthafa í því sem ákvarðar hvernig tekjuafgangi kerfisins verður dreift til réttthafanna (eða hallinn fjármagnaður). Réttthafi í kerfi margra launagreiðenda með slíkt samkomulag sem færir kerfið sem iðgjaldatengt kerfi í samræmi við 34. lið skal færa í rekstrarreikning eignina eða skuldina sem verður til vegna samningsbundna samkomulagsins og tekjurnar eða gjöldin sem af því leiðir.

Dæmi til skýringar á 37. lið⁽⁴⁾

Eining tekur þátt í réttindatengdu kerfi margra launagreiðenda þar sem ekki er gert virðismat á kerfinu á grundvelli IAS-staðals 19. Hún færir því kerfið eins og það væri iðgjaldatengt kerfi. Mat á fjármögnuninni, sem ekki er gert á grundvelli IAS-staðals 19, sýnir að hallinn á kerfinu nemur 100 milljónum GE*. Samningur hefur verið gerður milli kerfisins og hlutaðeigandi vinnuveitenda um greiðsluáætlun fyrir framlög þeirra til kerfisins sem mun eyða hallanum á næstu fimm árum. Heildarframlög einingarinnar samkvæmt samningnum nema 8 milljónum GE.

Einingin færir framlögin sem skuld, leiðrétt með tilliti til tímavirðis peninga, og færir jafnháan kostnað í rekstrarreikning.

- 38 Sameiginleg lífeyriskerfi margra launagreiðenda eru ólík samrekstri kerfa. Samrekstur kerfa er aðeins samsafn kerfa einstakra launagreiðenda sem gerir hlutaðeigandi launagreiðendum kleift að samnýta eignir sínar til fjárfestinga og lækka kostnað vegna fjárfestingastýringar og rekstrarkostnað, en kröfum mismunandi launagreiðenda er haldið aðgreindum til hagsbóta fyrir þeirra eigin starfsmenn eingöngu. Samrekstur kerfa veldur engum sérstökum erfiðleikum í reikningshaldi vegna þess að upplýsingar eru mjög aðgengilegar til að meðhöndla hann á sama hátt og kerfi einstakra launagreiðenda og vegna þess að slík kerfi hafa ekki þau áhrif að hlutaðeigandi einingar standa ekki berskjaldaðar fyrir tryggingafræðilegri áhættu sem tengist núverandi og fyrrverandi starfsmönnum annarra eininga. Samkvæmt skilgreiningunum í þessum staðli er gerð krafa um að einingar flokki samrekstur kerfa sem iðgjaldatengt kerfi eða réttindatengt kerfi í samræmi við skilmála kerfisins (þ.m.t. allar ætlaðar skuldbindingar sem gilda umfram formlega skilmála).
- 39 Við ákvörðun á því hvenær skal færa og hvernig skal meta, skuldbindingu í tengslum við slit sameiginlegs, réttindatengds kerfis margra launagreiðenda, eða úrsögn einingarinnar úr sameiginlegu, réttindatengdu kerfi margra launagreiðenda, skal eining beita IAS-staðli 37, *reiknaðar skuldbindingar, óvissar skuldir og óvissar eignir*.

Réttindatengd kerfi sem deila áhættunni milli eininga sem lúta sameiginlegum yfirráðum

- 40 Réttindatengd kerfi, sem deila áhættu milli eininga sem lúta sameiginlegum yfirráðum, t.d. móðurfélags og dótturfélaga þess, eru ekki sameiginleg kerfi margra launagreiðenda.
- 41 Eining sem tekur þátt í slíku kerfi skal afla upplýsinga um kerfið í heild og skal það metið í samræmi við þennan staðal á grundvelli forsendna sem gilda um kerfið í heild. Ef fyrir hendi er samningsbundið samkomulag eða yfirlýst stefna um að gjaldfæra á einstakar einingar innan samstæðunnar hreinan, réttindatengdan kostnað, að því er varðar kerfið í heild, metið í samræmi við þennan staðal, skal einingin færa hreinan, réttindatengdan kostnað, eins og hann er gjaldfærður, í aðgreind eða eigin reikningsskil. Ef slíkur samningur eða stefna er ekki fyrir hendi skal færa hreinan, réttindatengdan kostnað í aðgreind eða eigin reikningsskil þeirrar einingar innan samstæðunnar sem lögum samkvæmt er sá vinnuveitandi sem fjármagnar kerfið. Aðrar einingar innan samstæðunnar færa kostnað, sem er jafnhár framlagi þeirra til greiðslu á tímabilinu, í aðgreind eða eigin reikningsskil.

⁽⁴⁾ Í þessum staðli eru fjárhæðir tilgreindar í „gjaldmiðilseiningum“ (GE).

- 42 Þátttaka í slíku kerfi er viðskipti tengdra aðila að því er varðar hverja einstaka einingu innan samstæðunnar. Eining skal því birta upplýsingarnar, sem krafist er í 149. lið, í aðgreindum eða eigin reikningskilum.

Opinber kerfi

- 43 Eining skal fara opinbert kerfi á sama hátt og sameiginlegt kerfi margra launagreiðenda er fært (sjá 32.–39. lið).
- 44 Opinber kerfi eru stofnuð með lagasetningu til að ná til allra eininga (eða allra eininga í ákveðnum flokki, t.d. sérstakrar atvinnugreinar) og eru rekin af ríkis- eða sveitastjórnnum eða öðrum aðilum (t.d. sjálfstæðri stofnun sem komið er á fót í þessum sérstaka tilgangi) sem eru ekki undir stjórn eða áhrifum einingarinnar sem reikningskilin taka til. Sum kerfi, sem eining stofnar, veita bæði skyldukjör, sem koma í stað kjara, sem annars myndu falla undir opinber kerfi, og frjáls viðbótarkjör. Slík kerfi eru ekki opinber kerfi.
- 45 Opinber kerfi eru skilgreind sem réttindatengd eða iðgjaldatengd kerfi með hliðsjón af skuldbindingum einingarinnar samkvæmt kerfinu. Mörg opinber kerfi eru fjármögnuð með gegnumstreymiskerfi: iðgjöld eru miðuð við að þau nægi til að greiða þau kjör sem koma til greiðslu á sama tímabili og framtíðarkjör, sem ávinnast á yfirstandandi tímabili, greiðast af framtíðarframlögum. Í flestum, opinberum kerfum ber einingin samt sem áður enga lagalega eða ætlaða skuldbindingu til að greiða þessi framtíðarkjör: eina skuldbinding hennar er að greiða iðgjöldin þegar þau koma til greiðslu og ef einingin hættir að ráða starfsmenn, sem eru réttahafar í opinbera kerfinu, er hún ekki skuldbundin til þess að greiða út kjörin sem starfsmenn hennar unnu sér inn á fyrri árum. Af þessum sökum eru opinber kerfi venjulega iðgjaldatengd kerfi. Þegar opinbert kerfi er réttindatengt kerfi, beitir eining hins vegar ákvæðum 32.–39. liðar.

Tryggð kjör

- 46 Einingu er heimilt að greiða tryggingariðgjöld til að fjármagna eftirlaunakerfi. Einingin skal fara með slíkt lífeyriskerfi sem iðgjaldatengt kerfi nema einingin beri (ýmist beint eða óbeint í gegnum kerfið) lagalega eða ætlaða skuldbindingu til þess annaðhvort að:

- a) greiða starfskjörin beint þegar þau koma til greiðslu eða
- b) greiða frekari fjárhæðir ef váttryggjandi greiðir ekki út öll framtíðarstarfskjör sem tengjast vinnuframlagi starfsmanna á yfirstandandi og fyrri tímabilum.

Ef einingin heldur slíkri lögformlegri eða ætlaðri skuldbindingu skal einingin meðhöndla kerfið sem réttindatengt kerfi.

- 47 Ekki er nauðsynlegt að kjör, sem tryggð eru með váttryggingarsamningi, séu í beinum eða sjálfvirkum tengslum við skuldbindingu einingarinnar vegna starfskjara. Eftirlaunakerfi, sem fela í sér váttryggingarsamninga, falla undir sömu aðgreiningu á reikningshaldi og fjármögnun eins og önnur fjármögnuð kerfi.
- 48 Þegar eining fjármagnar eftirlaunaskuldbindingu með iðgjaldi til tryggingarskirteinis sem felur í sér að einingin (annaðhvort, beint eða óbeint í gegnum kerfið, með því að fylgja ferlinu, sem ákvarðar framtíðariðgjöld, eða í gegnum tengsl við váttryggjanda) heldur áfram lagalegri eða ætlaðri skuldbindingu, jafngildir greiðsla iðgjaldanna ekki iðgjaldatengdu fyrirkomulagi. Af því leiðir að einingin:
- a) færir viðurkenndan tryggingarsamning sem eign til greiðslu lífeyris (sjá 8. lið) og
 - b) færir aðra váttryggingarsamninga sem endurgreiðsluréttindi (ef skirteinin uppfylla skilyrðin í 116. lið).
- 49 Þegar váttryggingarsamningur er í nafni sérstaks þátttakanda í kerfi eða hóps þátttakenda í kerfi og einingin hefur enga lagalega eða ætlaða skuldbindingu til að greiða fyrir tap á váttryggingarsamningnum er einingin ekki skuldbundin til að greiða starfsmönnum kjör og váttryggjandi ber þá einn ábyrgð á greiðslu fyrir kjörin. Greiðsla

fastra iðgjalda samkvæmt slíkum samningum er í eðli sínu uppgreiðsla starfskjaraskuldbindingar fremur en fjárfesting til að uppfylla skuldbindinguna. Af þessu leiðir að einingin á ekki lengur eign eða skuld. Þess vegna fer eining með slíkar greiðslur sem iðgjöld til iðgjaldatengds kerfis.

EFTIRLAUNAKJÖR: IÐGJALDATENGD KERFI

- 50 Einfalt er að færa iðgjaldatengd kerfi vegna þess að skuldbinding einingarinnar, sem reikningssskilin taka til, fyrir hvert tímabil ákvarðast af fjárhæðunum sem lagðar verða fram fyrir það tímabil. Af þessu leiðir að engar tryggingafræðilegar forsendur þarf til að meta skuldbindinguna eða gjöldin og enginn möguleiki er á tryggingafræðilegum hagnaði eða tapi. Skuldbindingarnar eru þar að auki metnar á óafvöxtuðum grunni nema þegar þær gjaldfalla ekki að öllu leyti innan tólf mánaða eftir lok árlega reikningssskilatímabilsins þegar starfsmennirnir veittu hið tengda vinnuframlag.

Færsla og mat

- 51 Þegar starfsmaður hefur innt af hendi vinnuframlag fyrir einingu á tímabili skal einingin færa iðgjöldin, sem greiðast skulu í iðgjaldatengt kerfi í skiptum fyrir það vinnuframlag:
- sem skuld (áfallin gjöld) eftir að frá hafa verið dregin þau iðgjöld sem þegar eru greidd. Ef iðgjöldin, sem þegar hafa verið greidd, eru hærrí en iðgjaldið sem greiða skal vegna vinnuframlags fyrir lok reikningssskilatímabils skal eining eignfæra umframfjárhæðina (fyrirframgreidd gjöld) að því marki sem fyrirframgreiðslan leiðir t.d. til lækkunar á framtíðargreiðslum eða til endurgreiðslu handbærs fjár,
 - sem gjöld nema gerð sé krafa um það í öðrum alþjóðlegum reikningssskilastaðli eða það heimilað að iðgjöldin séu meðtalin í kostnaðarverði eignar (sjá t.d. IAS-staðal 2 og IAS-staðal 16).
- 52 Ef þess er vænst að iðgjöld til iðgjaldatengds kerfis verði ekki gerð upp að fullu innan 12 mánaða eftir lok árlega reikningssskilatímabilsins þegar starfsmennirnir inna af hendi hið tengda vinnuframlag skulu þau núvirt með þeim afvöxtunarstuðli sem tilgreindur er í 83. lið

Upplýsingagjöf

- 53 Eining skal veita upplýsingar um þá fjárhæð sem gjaldfærð er í iðgjaldatengdum kerfum.
- 54 Eining gefur upplýsingar um iðgjöld í iðgjaldatengd kerfi vegna lykilstjórnenda þegar gerð er krafa um það samkvæmt IAS-staðli 24.

EFTIRLAUNAKJÖR: RÉTTINDATENGD KERFI

- 55 Færsla réttindatengdra kerfa er flókin vegna þess að gerð er krafa um tryggingafræðilegar forsendur til að meta skuldbindinguna og gjöldin og möguleiki er á tryggingafræðilegum hagnaði eða tapi. Skuldbindingarnar eru þar að auki metnar á afvöxtuðum grunni vegna þess að verið getur að þær verði greiddar upp mörgum árum eftir að starfsmennirnir inntu af hendi hið tengda vinnuframlag.

Færsla og mat

- 56 Réttindatengd kerfi geta verið ófjármögnuð eða fjármögnuð að hluta til eða að öllu leyti með iðgjöldum frá einingu og stundum frá starfsmönnum hennar í einingu eða sjóð sem er lagalega aðskilinn frá einingunni sem reikningssskilin taka til og sem starfskjörin eru greidd úr. Greiðsla á fjármögnum kjörum, þegar þau koma til greiðslu, veltur ekki aðeins á fjárhagsstöðu og fjárfestingarárangri sjóðsins heldur líka á getu (og vilja) einingarinnar til að bæta fyrir skort í eignum sjóðsins. Einingin er því í raun að veita tryggingu gegn tryggingafræðilegri áhættu og fjárfestingaráhættu sem tengist kerfinu. Af því leiðir að gjöldin, sem eru færð í réttindatengt kerfi, eru ekki endilega fjárhæð framlagsins sem er gjaldkræft fyrir tímabilið.
- 57 Færsla einingarinnar vegna réttindatengdra kerfa felur í sér eftirfarandi skref:
- ákvörðun á afgangi eða halla. Í þessu felst:
 - notkun tryggingafræðilegrar aðferðar, aðferðarinnar sem miðast við áunnin réttindi, til að framkvæma áreiðanlegt mat á endanlegum kostnaði einingar vegna kjara sem starfsfólk hefur áunnin sér fyrir vinnuframlag sitt á yfirstandandi og fyrri tímabilum (sjá 67.–69. lið). Í þessu felst að eining þarf að

ákvarða hversu stórum hluta kjara má skipta á yfirstandandi og fyrri tímabil (sjá 70.–74. lið) og vinna mat (tryggingafræðilegar forsendur) á lýðfræðilegum breytum (s.s. starfsmannaveltu og dánartíðni) og fjárhagslegum breytum (s.s. framtíðarhækkunum á launum og læknskostnaði) sem munu hafa áhrif á kostnað vegna kjaranna (sjá 75.–98. lið),

- ii. að kjör skulu afvöxtuð til að ákvarða núvirði réttindatengdu skuldbindingarinnar og kostnað vegna réttindaávinnslu tímabilsins (sjá 67.–69. lið og 83.–86. lið),
 - iii. frádráttur gangvirðis allra eigna til greiðslu lífeyris (sjá 113.–115. lið) frá núvirði réttindatengdu skuldbindingarinnar,
- b) ákvörðun á fjárhæð hreinu réttindatengdu skuldbindingarinnar (eignarinnar) sem fjárhæð hallans eða afgangins sem ákvarðaður er í a-lið, leiðrétt með tilliti til áhrifa takmörkunar á hreinu réttindatengdu skuldbindingunni vegna efri marka eignar (sjá 64. lið),
- c) ákvörðun fjárhæða sem skal færa í rekstrarreikning:
- i. kostnaðar við réttindaávinnslu tímabilsins (sjá 70.–74. lið),
 - ii. alls kostnaðar vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila og hagnaður eða tap við uppgjör (sjá 99.–112. lið),
 - iii. hreinna vaxta af hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) (sjá 123.–126. lið),
- d) ákvörðun á endurmati á hreinu réttindatengdu skuldbindingunni (eigninni), sem skal færa í aðra heildarafkomu, sem samanstendur af:
- i. tryggingafræðilegum hagnaði (sjá 128. og 129. lið),
 - ii. ávöxtun eigna til greiðslu lífeyris, að undanskildum fjárhæðum sem teljast til hreinna vaxta af hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) (sjá 130. lið) og
 - iii. allar breytingar á áhrifum efri marka eignar (sjá 64. lið), að undanskildum fjárhæðum sem teljast til hreinna vaxta af hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign).

Ef eining er með fleiri en eitt réttindatengt kerfi beitir einingin þessum aðferðum sérstaklega á sérhvert lífeyriskerfi sem skiptir máli.

- 58 Eining skal ákvarða hreina réttindatengda skuldbindingu (eign) nægilega reglubundið til að fjárhæðirnar, sem færðar eru í reikningsskilin, séu ekki verulega frábrugðnar fjárhæðunum sem yrðu ákvarðaðar við lok reikningsskilatímabilsins.
- 59 Í staðlinum er hvatt til en ekki gerð krafa um að eining hafi viðurkenndan tryggingafræðing með í ráðum við mat allra verulegra eftirlaunaskuldbindinga. Af hagkvæmnisástæðum kann eining að fara þess á leit við viðurkenndan tryggingafræðing að hann vinni ítarlegt mat á skuldbindingunni fyrir lok reikningsskilatímabilsins. Niðurstöðurnar úr því mati eru engu að síður uppfærðar vegna mikilvægra viðskipta og mikilvægra breytinga á aðstæðum (þ.m.t. breytingar á markaðsvirði og vöxtum) sem kunna að verða fram að lokum reikningsskilatímabilsins.
- 60 Í sumum tilvikum kann mat, meðaltöl og einfaldaðar reikningsaðferðir að veita áreiðanlega nálgun á þeim ítarlegu útreikningum sem sýndir eru í þessum staðli.

Færsla ætlaðrar skuldbindingar

- 61 Eining skal ekki einungis færa lagalega skuldbindingu sína samkvæmt formlegum skilmálum réttindatengds kerfis, heldur einnig ætlaðar skuldbindingar sem skapast vegna óformlegra venja einingarinnar. Óformlegar venjur skapa ætlaða skuldbindingu þegar einingin á ekki annan raunhæfan kost en að greiða starfskjör. Dæmi um ætlaða skuldbindingu er þegar breyting á óformlegum venjum einingar myndi valda óásættanlegum skaða á sambandi þess við starfsmenn.

- 62 Formlegir skilmálar réttindatengds kerfis kunna að heimila einingu að segja upp skuldbindingu sem það ber samkvæmt kerfinu. Samt sem áður er oftast erfitt fyrir einingu að segja upp skuldbindingu sem það ber samkvæmt kerfinu (án greiðslu) ef halda á í starfsmenn. Við færslu eftirlaunakjara er því gert ráð fyrir að eining, sem býður slík kjör, muni halda því áfram það sem eftir er af starfsævi starfsmanna ef ekki eru fyrir hendi gögn sem sýna fram á annað.

Efnahagsreikningur

- 63 Eining skal færa hreina réttindatengda skuldbindingu (eign) í efnahagsreikninginn.
- 64 Ef eining á afgang í réttindatengdu kerfi skal það meta hreina réttindatengda eign sem það sem lægra er af:
- afganginum í réttindatengda kerfinu og
 - efri mörkum eignar, ákvarðað með afvöxtunarstuðlinum sem tilgreindur er í 83. lið.
- 65 Hreina réttindatengd eign getur myndast þegar réttindatengt kerfi hefur verið offjármagnað eða þegar tryggingafræðilegur hagnaður hefur myndast. Eining færir hreina réttindatengda eign í slíkum tilvikum vegna þess að:
- einingin hefur yfirráð yfir auðlind sem er getan til að nota afganginn til að af honum verði ávinningur í framtíðinni,
 - þau yfirráð eru afleiðing fyrri atburða (iðgjalda, sem einingin hefur greitt, og vinnuframlags sem starfsmenn hafa innt af hendi) og
 - efnahagslegur ávinningur í framtíðinni er einingunni tiltækur í formi lækkunar á framtíðariðgjöldum eða endurgreiðslu handbærs fjár, annaðhvort beint til einingarinnar eða óbeint til annars lífeyriskerfis með halla. Efri mörk eignar er núvirði þessara framtíðarkjara.

Færsla og mat: Núvirði réttindatengdra skuldbindinga og kostnaður við réttindaávinnslu tímabils

- 66 Endanlegur kostnaður við réttindatengt kerfi getur verið háður mörgum breytum, s.s. endanlegum launum, starfsmannaveltu og dánartíðni, iðgjöldum vegna starfsmanna og leitni í þróun lækniskostnaðar. Endanlegur kostnaður við kerfið er óviss og líklegt er að þessi óvissa sé langvarandi. Til að meta núvirði eftirlaunaskuldbindinga og tengdan kostnað vegna réttindaávinnslu tímabilsins er nauðsynlegt:
- að beita tryggingafræðilegri virðismatsaðferð (sjá 67.–69. lið),
 - að tengja kjör við starfstíma (sjá 70.–74. lið) og
 - að búa til tryggingafræðilegar forsendur (sjá 75.–98. lið).

Tryggingafræðileg virðismatsaðferð

- 67 Eining skal nota aðferðina, sem miðast við áunnin réttindi, til að ákvarða núvirði réttindatengdra skuldbindinga sinna og tengdan kostnað vegna réttindaávinnslu tímabilsins og, þar sem við á, kostnað vegna réttindaávinnslu fyrir tímabila.
- 68 Samkvæmt aðferðinni, sem miðast við áunnin réttindi (stundum kölluð aðferðin sem miðast við uppsöfnuð kjör sem skiptast hlutfallslega eftir vinnuframlagi eða kjara-/starfsaldursaðferðin) verður til viðbótarkjararéttindaeyning fyrir hvern starfstíma (sjá 70.–74. lið) og er sérhver eining metin sérstaklega til þess að mynda lokaskuldbindinguna (sjá 75.–98. lið).

Dæmi til skýringar á 68. lið

Eingreiðsla kjara gjaldfellur við starfslok og jafngildir 1% af endanlegum launum fyrir sérhvert starfsár. Launin eru 10.000 GE fyrsta árið og gert er ráð fyrir því að þau hækki um 7% (samanlagt) á hverju ári. Afvöxtunarstuðullinn sem er notaður er 10% á ári. Taflan hér á eftir sýnir hvernig skuldbindingin myndast vegna starfsmanns sem búist er við að hætti við lok 5. árs, að því gefnu að engar breytingar verði á tryggingafræðilegum forsendum. Til einföldunar er í þessu dæmi ekki gert ráð fyrir þeim viðbótarleiðréttingum sem þyrfti til að endurspeglu líkurnar á að starfsmaðurinn hætti hjá einingunni annaðhvort fyrr eða síðar.

Ár	1	2	3	4	5
	CU	CU	CU	CU	CU
<i>Kjör sem skipta má á:</i>					
— fyrri ár	0	131	262	393	524
— yfirstandandi ár (1% af endanlegum launum)	131	131	131	131	131
— yfirstandandi og fyrri ár	131	262	393	524	655
Upphafleg skuldbinding	—	89	196	324	476
10% vextir	—	9	20	33	48
Kostnaður við réttindaávinnslu tímabilsins	89	98	108	119	131
Lokaskuldbinding	89	196	324	476	655

Athugasemd:

- 1 Upphafleg skuldbinding er núvirði kjara sem skipta má á fyrri ár.
 - 2 Kostnaður við réttindaávinnslu tímabilsins er núvirði kjaranna sem skipta má á yfirstandandi ár.
 - 3 Lokaskuldbinding er núvirði kjaranna sem skipta má á yfirstandandi og fyrri ár.
- 69 Eining núvirðir eftirlaunaskuldbindinguna í heild sinni jafnvel þótt þess sé vænst að hluti skuldbindingarinnar verði gerður upp innan tólf mánaða frá lokum reikningsskilatímabilsins.

Skipting kjara á starfstímabil

- 70 Eining skal skipta kjörum á starfstíma samkvæmt kjarareiknireglu kerfisins þegar það ákvarðar núvirði réttindatengdra skuldbindinga sinna og tengdan kostnað vegna réttindaávinnslu tímabilsins og, þegar við á, kostnað vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila. Ef vinnuframlag starfsmanns á síðari árum leiðir hins vegar til verulega betri kjara en á fyrri árum skal eining skipta kjörum samkvæmt línulegri aðferð frá:
- a) þeim degi þegar vinnuframlag starfsmanns leiðir fyrst til kjara samkvæmt kerfinu (hvort sem þau kjör velta á frekara vinnuframlagi eða ekki) fram að
 - b) þeim degi þegar frekara vinnuframlag starfsmanns leiðir ekki til verulegra viðbótarkjara samkvæmt kerfinu, annarra en frekari launahækkana.
- 71 Samkvæmt aðferðinni, sem miðast við áunnin réttindi, er gerð krafa um að eining skipti kjörum á yfirstandandi tímabil (til að ákvarða kostnað vegna réttindaávinnslu tímabilsins) og yfirstandandi og fyrri tímabil (til að ákvarða núvirði réttindatengdra skuldbindinga). Eining skiptir kjörum á tímabil þegar skuldbindingin um veitingu eftirlaunakjara verður til. Skuldbindingin verður til þegar starfsmenn inna af hendi vinnuframlag í skiptum fyrir kjör sem falla til eftir starfslok sem eining býst við að greiða á reikningsskilatímabilum. Tryggingafræðilegar aðferðir gera einingu kleift að meta skuldbindinguna á nógu áreiðanlegan hátt til að réttlæta skuldfærslu.

Dæmi til skýringar á 71. lið

- 1 Réttindatengt kerfi felur í sér eingreiðslu lífeyris, að upphæð 100 GE, fyrir hvert starfsár þegar eftirlaunatími hefst.

Kjörum að fjárhæð 100 GE er skipt á hvert ár. Fjárhæð kostnaðar vegna réttindaávinnslu tímabilsins er að núvirði 100 GE. Núvirði réttindatengdrar skuldbindingar er að núvirði 100 GE margfaldað með fjölda starfsára fram að lokum reikningsskilatímabils.

Ef kjörin gjaldfalla um leið og starfsmaðurinn hættir hjá einingunni endurspeglar kostnaður við réttindaávinnslu tímabilsins og núvirði réttindatengdrar skuldbindingar þann dag sem vænst er að starfsmaðurinn hætti. Vegna áhrifa afvöxtunar eru þau því lægri en þær fjárhæðir sem ákvarðaðar yrðu ef starfslok starfsmannsins væru miðuð við lok reikningsskilatímabils.

- 2 Lífeyriskerfi veitir mánaðarlegan lífeyri sem nemur 0,2% af endanlegum launum fyrir sérhvert starfsár. Lífeyririnn kemur til greiðslu frá 65 ára aldri.

Kjör, sem jafngilda núvirði mánaðarlegs lífeyris á áætluðum eftirlaunadegi, sem er 0,2% af áætluðum endanlegum launum og greiðast frá væntanlegum eftirlaunadegi til væntanlegs dánardags, eru tengd sérhverju starfsári. Kostnaður við réttindaávinnslu tímabilsins er núvirði þeirra kjara. Núvirði réttindatengdrar skuldbindingar er núvirði mánaðarlegra lífeyrisgreiðslna, sem nema 0,2% af endanlegum launum, margfaldað með fjölda starfsára fram að lokum reikningsskilatímabils. Kostnaður við réttindaávinnslu tímabilsins og núvirði réttindatengdrar skuldbindingar er afvaxtaður vegna þess að lífeyrisgreiðslur hefjast við 65 ára aldur.

- 72 Vinnuframlag starfsmanna skapar skuldbindingu samkvæmt réttindatengdu kerfi jafnvel þótt kjörin séu háð framtíðarstarfi (með öðrum orðum þau eru skilyrt). Vinnuframlag starfsmanna fyrir þann dag sem kjörin ávinnast og verða óskilyrt skapar ætlaða skuldbindingu vegna þess að við lok sérhvers reikningsskilatímabils sem fylgir á eftir minnkar það vinnuframlag sem starfsmaður þarf að skila áður en hann öðlast rétt til kjaranna. Við mat réttindatengdrar skuldbindingar athugar eining líkurnar á hvort sumir starfsmenn uppfylli engar kröfur um óskilyrt áunnin kjör. Jafnvel þótt sum eftirlaunakjör, t.d. eftirlaunakjör sem tengjast lækniþjónustu, komi aðeins til greiðslu ef tilgreindur atburður á sér stað þegar starfsmaður gegnir ekki lengur starfi, skapast á svipaðan hátt skuldbinding þegar starfsmaður skilar vinnuframlagi sem veitir honum réttindi til kjaranna ef tilgreindur atburður á sér stað. Líkurnar á því að tilgreindur atburður muni eiga sér stað hefur áhrif á mat skuldbindingarinnar en ákvarða ekki hvort skuldbindingin er fyrir hendi.

Dæmi til skýringar á 72. lið

- 1 Kerfi greiðir kjör að upphæð 100 GE fyrir hvert starfsár. Kjörin ávinnast og verða óskilyrt eftir tíu starfsár.

Kjörum að fjárhæð 100 GE er skipt á hvert ár. Á hverju af tíu fyrstu árunum endurspeglar kostnaður við réttindaávinnslu tímabilsins og núvirði skuldbindingarinnar líkurnar á að starfsmaðurinn ljúki ekki tíu starfsárum.

- 2 Kerfi greiðir lífeyri að fjárhæð 100 GE fyrir hvert starfsár að undanskildu vinnuframlagi fyrir 25 ára aldur. Kjörin ávinnast og verða óskilyrt tafarlaust.

Engum kjörum er skipt á vinnuframlag fyrir 25 ára aldur vegna þess að þjónusta fyrir þann tíma leiðir ekki til kjara (skilyrtra eða óskilyrtra). Kjörum að fjárhæð 100 GE er skipt á hvert ár þar á eftir.

- 73 Skuldbindingin eykst til þess dags er frekara vinnuframlag starfsmanns leiðir ekki til verulegra viðbótarkjara. Öllum kjörum er því skipt á tímabil sem lýkur þann dag eða fyrr. Kjörum er skipt á einstök reikningsskilatímabil samkvæmt kjarareiknireglu kerfisins. Ef vinnuframlag starfsmanns á síðari árum leiðir hins vegar til verulega betri kjara en á fyrri árum skal eining skipta kjörum samkvæmt línulegri aðferð til þess dags er frekara vinnuframlag starfsmannsins leiðir ekki til verulegra viðbótarkjara. Þetta er vegna þess að vinnuframlag starfsmannsins á öllu tímabilinu leiðir að lokum til þess að kjör hans verða samkvæmt hærri kjarastigi.

Dæmi til skýringar á 73. lið

- 1 Kerfi felur í sér eingreiðslu kjara að fjárhæð 1.000 GE sem ávinnast og verða óskilyrt eftir tíu starfsár. Kerfið veitir ekki frekari kjör fyrir vinnuframlag eftir það.

Kjörum að fjárhæð 100 GE (1.000 GE deilt með tíu) er skipt á hvert tíu fyrstu árunum.

Kostnaður við réttindaávinnslu tímabilsins á hverju tíu fyrstu árunum endurspeglar líkurnar á að starfsmaðurinn ljúki ekki tíu starfsárum. Engum kjörum er skipt á árin þar á eftir.

- 2 Kerfi felur í sér eingreiðslu kjara að fjárhæð 2.000 GE til allra starfsmanna sem enn eru við störf við 55 ára aldur og hafa starfað í tuttugu ár eða til þeirra sem við 65 ára aldur eru enn við störf óháð því hversu lengi þeir hafa starfað.

Fyrir starfsmenn sem hefja störf fyrir 35 ára aldur leiðir starfstími fyrst til kjara samkvæmt kerfinu við 35 ára aldur (starfsmaður getur hætt 30 ára og snúið aftur 33 ára án þess að það hefði áhrif á fjárhæð eða tímasetningu kjara). Þau kjör eru háð frekara vinnuframlagi. Auk þess leiðir vinnuframlag eftir 55 ára aldur ekki til verulegra viðbótarkjara. Fyrir þessa starfsmenn skiptir einingin kjörum að fjárhæð 100 GE (2.000 deilt með tuttugu) á hvert ár frá 35 til 55 ára aldurs.

Fyrir starfsmenn sem hefja störf milli 35 og 45 ára aldurs leiðir starfstími umfram tuttugu ár ekki til verulegra viðbótarkjara. Fyrir þessa starfsmenn skiptir einingin kjörum að fjárhæð 100 GE (2.000 deilt með tuttugu) á hvert tuttugu fyrstu árunum.

Fyrir starfsmann sem hefur störf við 55 ára aldur leiðir vinnuframlag umfram tíu ár ekki til verulegra viðbótarkjara. Fyrir þennan starfsmann skiptir einingin kjörum að fjárhæð 200 GE (2.000 deilt með tíu) á hvert tíu fyrstu árunum.

Fyrir alla starfsmenn endurspeglar kostnaður við réttindaávinnslu tímabilsins og núvirði skuldbindingarinnar líkurnar á að starfsmaðurinn ljúki ekki nauðsynlegum starfstíma.

- 3 Eftirlaunajúkrakerfi endurgreiðir 40% af lækniskostnaði starfsmanns eftir starfslok ef starfsmaðurinn hættir eftir meira en tíu, en innan við tuttugu starfsár og 50% af þeim kostnaði ef starfsmaðurinn hættir eftir tuttugu starfsár eða meira.

Samkvæmt kjarareiknireglu kerfisins skiptir eining 4% af núvirði væntanlegs lækniskostnaðar (40% deilt með tíu) á hvert af fyrstu tíu árunum og 1% (10% deilt með tíu) á hvert af seinni tíu árunum. Kostnaður við réttindaávinnslu tímabilsins á hverju ári endurspeglar líkurnar á að starfsmaðurinn ljúki ekki nauðsynlegum starfstíma til að ávinna sér hluta kjaranna eða þau öll. Engum kjörum er skipt niður fyrir starfsmenn sem gert er ráð fyrir að hætti innan tíu ára.

- 4 Eftirlaunajúkrakerfi endurgreiðir 10% af lækniskostnaði starfsmanns eftir starfslok ef starfsmaðurinn hættir eftir meira en tíu, en innan við tuttugu starfsár og 50% af þeim kostnaði ef starfsmaðurinn hættir eftir tuttugu starfsár eða meira.

Vinnuframlag á síðari árum leiðir til verulegra betri kjara en á fyrri árum. Fyrir starfsmenn sem gert er ráð fyrir að hætti eftir tuttugu ár eða meira skiptir einingin því kjörum samkvæmt línulegri aðferð skv. 71. lið. Vinnuframlag umfram tuttugu ár leiðir ekki til verulegra viðbótarkjara. Kjörin, sem er skipt á hvert ár af fyrstu tuttugu árunum, eru því 2,5% af núvirði væntanlegs lækniskostnaðar (50% deilt með tuttugu).

Fyrir starfsmenn sem gert er ráð fyrir að hætti eftir tíu til tuttugu ár eru kjörin sem er skipt á sérhvert af fyrstu tíu árunum, 1% af núvirði væntanlegs lækniskostnaðar.

Fyrir þessa starfsmenn er engum kjörum skipt á vinnuframlag frá lokum tíunda ársins og til dagsins sem áætlað er að þeir hætti.

Engum kjörum er skipt niður fyrir starfsmenn sem gert er ráð fyrir að hætti innan tíu ára.

- 74 Þegar fjárhæð kjaranna er fast hlutfall af endanlegum launum fyrir sérhvert starfsár munu framtíðarlaunahækkningar hafa áhrif á þá fjárhæð sem þarf til að gera upp skuldbindinguna sem til staðar er fyrir vinnuframlag fyrir lok reikningsskilatímabils, en skapa ekki frekari skuldbindingu. Þess vegna:

- a) leiða launahækkningar ekki til frekari kjara í b-lið 70. liðar, jafnvel þótt fjárhæð kjaranna ráðist af launum við starfslok, og
- b) er fjárhæð kjaranna sem skipt er á sérhvert tímabil fast hlutfall af launum sem kjörin tengjast.

Dæmi til skýringar á 74. lið

Starfsmenn eiga rétt á að kjör séu 3% af starfslokalaunum fyrir hvert starfsár fyrir 55 ára aldur.

Kjörum, sem nema 3% af áætluðum endanlegum launum, er skipt á sérhvert ár fram að 55 ára aldri. Eftir það mun frekara vinnuframlag starfsmanns ekki skapa veruleg viðbótarkjör samkvæmt kerfinu. Engum kjörum er skipt á vinnuframlag eftir þann aldur.

Tryggingafræðilegar forsendur

- 75 Tryggingafræðilegar forsendur skulu vera óhlutdrægar og innbyrðis samræmanlegar.
- 76 Tryggingafræðilegar forsendur eru besta mat einingar á þeim breytum sem ákvarða endanlegan kostnað við að veita eftirlaunakjör. Tryggingafræðilegar forsendur samanstanda af:
- a) lýðfræðilegum forsendum um framtíðarstöðu núverandi og fyrrverandi starfsmanna (og einstaklinga á framfæri þeirra) sem rétt eiga á kjörum. Lýðfræðilegar forsendur fjalla um atriði eins og:
 - i. dánartíðni (sjá 81. og 82. lið),
 - ii. starfsmannaveltu, örorku og snemmtekin eftirlaun,
 - iii. hlutfall réttthafa í kerfinu, sem eru með einstaklinga á framfæri, sem munu eiga rétt á kjörum,
 - iv. hlutfall réttthafa í kerfinu sem munu velja hvern greiðslumöguleika sem aðgengilegur er samkvæmt skilmálum kerfisins, og
 - v. hlutfall krafna í sjúkrakerfum.
 - b) fjárhagslegum forsendum sem fjalla um liði eins og:
 - i. afvöxtunarstuðulinn (sjá 83. til 86. lið),
 - ii. kjarastig, að undanskildum öllum kostnaði sem starfsmenn bera vegna kjaranna, og framtíðarlaun (sjá 87. til 95. lið),
 - iii. framtíðarlækniskostnað, þegar um er að ræða kjör tengd lækniþjónustu, þ.m.t. kostnaður við meðhöndlun krafna (þ.e. kostnaður sem fellur til við vinnslu og úrvinnslu krafna, þ.m.t. lögfræði- og matskostnaður) (sjá 96. til 98. lið), og
 - iv. skattar sem kerfinu ber að greiða af iðgjöldum í tengslum við vinnuframlag fyrir reikningsskiladag eða af kjörum sem leiða af því vinnuframlagi.
- 77 Tryggingafræðilegar forsendur eru óhlutdrægar ef þær eru hvorki óhyggilegar né óþarflega varfærnar.
- 78 Tryggingafræðilegar forsendur eru innbyrðis samrýmanlegar ef þær endurspeгла efnahagslegt samband milli þáttá eins og verðbólgu, hlutfalls launahækkana og afvöxtunarstuðla. Allar forsendur sem t.d. velta á ákveðnu verðbólguþingi (eins og forsendur vaxta og launa- og kjarahækkana) á ákveðnu framtíðartímabili gera ráð fyrir sama verðbólguþingi á því tímabili.
- 79 Eining ákvarðar afvöxtunarstuðul og aðrar fjárhagslegar forsendur á nafnvirði (skráðum skilmálum) nema verðmat, sem er miðað við raunvirði (leiðrétt miðað við verðbólgu), sé áreiðanlegra, til dæmis í hagkerfi þar sem ódaverðbólga ríkir (sjá IAS-staðal 29, *reikningsskil í hagkerfum þar sem ódaverðbólga ríkir*), eða þar sem kjörin eru vísitölutengd og virkur markaður er fyrir vísitölutengd skuldabréf í sama gjaldmiðli og með sama gildistíma.
- 80 Fjárhagslegar forsendur skulu byggðar á markaðsvæntingum við lok reikningsskilatímabils fyrir það tímabil sem skuldbindingar skulu gerðar upp á.

Tryggingafræðilegar forsendur: dánartíðni

- 81 Eining skal ákvarða forsendur sínar um dánartíðni með tilvísun í besta mat sitt á dánartíðni rétthafa í kerfinu, bæði á starfstímabili og eftir starfslok.
- 82 Til að leggja mat á endanlegan kostnað vegna kjaranna skal eining taka tillit til væntra breytinga á dánartíðni, t.d. með því að breyta hefðbundnum dánartíðniöflum með mati á batnandi dánartíðni.

Tryggingafræðilegar forsendur: afvöxtunarstuðull

- 83 Hlutfallið sem er notað til að afvaxta eftirlaunaskuldbindingar (bæði fjármagnaðar og ófjármagnaðar) skal ákvarðað með hliðsjón af markaðsávöxtun á trygguðum skuldabréfum fyrirtækja við lok reikningsskilatímabils. Í löndum þar sem ekki er virkur markaður með slík skuldabréf skal nota markaðsávöxtun á ríkisskuldabréfum (við lok reikningsskilatímabils). Gjaldmiðill og gildistími fyrirtækjaskuldabréfanna eða ríkisskuldabréfanna skal vera í samræmi við gjaldmiðil og áætlaðan gildistíma eftirlaunaskuldbindinganna.
- 84 Ein tryggingafræðileg forsenda sem hefur veruleg áhrif er afvöxtunarstuðullinn. Afvöxtunarstuðullinn endurspeglar tímavirði peninga en ekki tryggingafræðilega áhættu eða fjárfestingaráhættu. Ennfremur endurspeglar afvöxtunarstuðullinn ekki þá sértæku lánsáhættu einingarinnar sem hvílir á lánardrottnum hennar og hann endurspeglar ekki heldur þá áhættu sem felst í því að reynsla í framtíðinni verði önnur en tryggingafræðilegar forsendur.
- 85 Afvöxtunarstuðullinn endurspeglar áætlaða tímasetningu kjaragreiðslna. Eining nær þessu oft í reynd með því að beita einum veginum meðaltalsafvöxtunarstuðli sem endurspeglar áætlaða tímasetningu og fjárhæð kjaragreiðslna og þann gjaldmiðil sem kjörin verða greidd út í.
- 86 Í sumum tilvikum getur verið að ekki sé neinn virkur markaður með skuldabréf með nógu langan líftíma til að samræmast áætluðum gjalddögum allra kjaragreiðslnanna. Í slíkum tilvikum notar eining núgildandi markaðsvexti viðeigandi tímabils til að afvaxta skammtímagreiðslur og metur afvöxtunarstuðulinn fyrir lengri líftíma með því að framreikna núgildandi markaðsvexti miðað við ávöxtunarkúrfuna. Ólíklegt er að heildarnúvirði réttindatengdrar skuldbindingar sé sérstaklega viðkvæmt fyrir afvöxtunarstuðlinum sem beitt er á þann hluta kjaranna sem gjaldfellur eftir lokagjalddaga fánlegra fyrirtækja- og ríkisskuldabréfa.

Tryggingafræðilegar forsendur: laun, kjör og lækiskostnaður

- 87 Eining skal leggja mat á réttindatengdar skuldbindingar sínar á grunni sem endurspeglar:
- a) kjörin sem sett eru fram í skilmálum kerfisins (eða sem skapast vegna allra ætlaðra skuldbindinga sem gilda umfram þá skilmála) við lok reikningsskilatímabils,
 - b) allar áætlaðar framtíðarlaunahækkanir sem hafa áhrif á kjörin sem ber að greiða,
 - c) áhrif hvers konar takmörkunar á hluta vinnuveitanda á kostnaði við framtíðarkjör,
 - d) iðgjöld frá starfsmönnum eða þriðju aðilum sem lækka endanlegan kostnað einingarinnar vegna þeirra kjara, og
 - e) áætlaðar framtíðarbreytingar á opinberu kjarastigi sem hafa áhrif á kjör sem greiðast samkvæmt réttindatengdu kerfi, því og þá aðeins að:
 - i. þessar breytingar hafi öðlast gildi fyrir lok reikningsskilatímabils, eða
 - ii. söguleg gögn eða önnur áreiðanleg gögn gefi til kynna að opinberu kjörin muni breytast á fyrirsjáanlegan hátt, t.d. í samræmi við framtíðarbreytingar á almennu verðlagi eða launastigi.
- 88 Tryggingafræðilegar forsendur endurspeglar framtíðarbreytingar á kjörum sem sett eru fram í skilmálum kerfisins (eða ætlaðri skuldbindingu sem gildir umfram þá skilmála) við lok reikningsskilatímabils. Þetta á t.d. við þegar:

- a) eining er vön að hækka kjör, t.d. til að draga úr verðbólguáhrifum, og ekkert bendir til að þessi venja muni breytast í framtíðinni eða
- b) eining er skuldbundin annaðhvort samkvæmt formlegum skilmálum kerfis (eða ætlaðrar skuldbindingar sem gildir umfram þá skilmála) eða samkvæmt lögum, að nota afgang úr kerfinu rétt höfum í kerfinu í hag (sjá c-lið 108. liðar), eða
- c) kjörin eru mismunandi eftir frammistöðumarkmiði eða öðrum viðmiðunum. Sem dæmi geta skilmálar kerfis sagt til um að kerfið muni lækka greidd kjör eða að þörf sé á viðbótariðgjöldum frá starfsmönnum ef eignir kerfisins eru ekki nægar. Matið á skuldbindingunni endurspeglar besta mat á áhrifum frammistöðumarkmiðsins eða annarra viðmiðana.
- 89 Tryggingafræðilegar forsendur endurspeglar ekki framtíðarkjarabreytingar sem ekki eru settar fram í formlegum skilmálum kerfisins (eða ætlaðri skuldbindingu) við lok reikningsskilatímabils. Slíkar breytingar leiða til:
- a) kostnaðar vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila, að því marki sem þær breyta kjörum fyrra vinnuframlags og
- b) kostnaðar vegna réttindaávinnslu á tímabilum eftir breytinguna, að því marki sem þær breyta kjörum fyrra vinnuframlags.
- 90 Mat á framtíðarlaunahækkunum tekur tillit til verðbólgu, hærri starfsaldurs, stöðuhækkana og annarra mikilvægra þátta, s.s. framboðs og eftirspurnar á vinnumarkaði.
- 91 Sum réttindatengd kerfi takmarka iðgjöldin sem krafist er að einingin greiði. Endanlegur kostnaður vegna kjaranna er að teknu tilliti til takmörkunar iðgjalda. Áhrif takmörkunar iðgjalda eru ákvörðuð sem hið skemmra af:
- a) áætluðum líftíma einingarinnar, og
- b) áætluðum líftíma kerfisins.
- 92 Sum réttindatengd kerfi krefjast þess að starfsmenn eða þriðju aðilar taki þátt í kostnaði vegna kerfisins. Iðgjöld starfsmanna lækka kostnað einingarinnar vegna kjaranna. Eining skal taka til athugunar hvort iðgjöld þriðju aðila lækki kostnað einingarinnar vegna kjaranna, eða hvort þau séu endurgreiðsluréttindi eins og lýst er í 116. lið. Iðgjöld starfsmanna eða þriðju aðila eru annaðhvort sett fram í formlegum skilmálum kerfisins (eða leiða af ætlaðri skuldbindingu sem gildir umfram þá skilmála), eða eru að eigin ákvörðun. Iðgjöld starfsmanna eða þriðju aðila að eigin ákvörðun lækka kostnað vegna þjónustu við greiðslu þessara iðgjalda til kerfisins.
- 93 Iðgjöld frá starfsmönnum eða þriðju aðilum sem sett eru fram í formlegum skilmálum kerfisins lækka annaðhvort kostnað vegna réttindaávinnslu (ef þau eru í tengslum við réttindaávinnslu), eða lækka endurmat á hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) (t.d. ef iðgjaldanna er krafist til að draga úr halla vegna taps á eignum til greiðslu lífeyris eða tryggingafræðilegs taps). Iðgjöldum starfsmanna eða þriðju aðila að því er varðar réttindaávinnslu er skipt á starfstíma sem neikvæð kjör í samræmi við 70. lið (þ.e. hreinum kjörum er skipt í samræmi við þann lið).
- 94 Breytingar á iðgjöldum starfsmanna eða þriðju aðila að því er varðar réttindaávinnslu leiða til:
- a) kostnaðar vegna réttindaávinnslu yfirstandandi tímabils og fyrri tímabila (ef breytingar á iðgjöldum starfsmanna eru ekki settar fram í formlegum skilmálum kerfis og eru ekki afleiðing af ætlaðri skuldbindingu), eða
- b) tryggingafræðilegs hagnaðar og taps (ef breytingar á iðgjöldum starfsmanna eru ekki settar fram í formlegum skilmálum kerfis, eða eru afleiðing af ætlaðri skuldbindingu).
- 95 Sum kjör sem falla til eftir starfslok tengjast breytum eins og stigi opinberra eftirlaunakjara eða lækniþjónustu ríkisins. Mat slíkra kjara endurspeglar besta mat á slíkum breytum, byggt á sögulegum gögnum og öðrum áreiðanlegum gögnum.
- 96 Í forsendum varðandi læknikostnað skal taka tillit til áætlaðra framtíðarbreytinga á kostnaði vegna lækniþjónustu sem stafa bæði af verðbólgu og sérstökum breytingum á læknikostnaði.

- 97 Mat kjara, sem falla til eftir starfslok, tengdum lækniþjónustu krefst forsendna um stig og tíðni framtíðarkrafna og kostnaðarins við að uppfylla þær kröfur. Eining metur framtíðarlækniskostnað á grundvelli sögulegra gagna um eigin reynslu einingarinnar að viðbættum sögulegum gögnum frá öðrum einingum, tryggingafélögum, aðilum sem veita lækniþjónustu eða öðrum aðilum, ef það er nauðsynlegt. Í mati á framtíðarlækniskostnaði er tekið tillit til áhrifa tækniþróunar, breytinga á nýtingu heilsugæsluþjónustu eða veitingu hennar og breytinga á heilsufari réttihafa í kerfinu.
- 98 Stig og tíðni krafna er einkum háð aldri, heilbrigðisástandi og kyni starfsmanna (og einstaklinga á framfæri þeirra) og getur einnig verið háð öðrum þáttum eins og landfræðilegri staðsetningu. Söguleg gögn eru því lagfærð að því marki sem veita lýðfræðileg samsetning þýðisins er ólík samsetningu þess þýðis sem er notað sem grunnur gagnanna. Þau eru einnig leiðrétt þegar áreiðanleg gögn eru til um að ekki verði áframhald á þessari sögulegu þróun.

Kostnaður vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila og hagnaður og tap við uppgjör

- 99 Áður en kostnaður vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila, eða hagnaður eða tap við uppgjör, er ákvarðaður skal eining endurmeta hreina réttindatengda skuldbindingu (eign) með gangvirði eigna til greiðslu lífeyris og gildandi tryggingafræðilegum forsendum (þ.m.t. gildandi markaðsvextir og önnur markaðsverð) og endurspeglá kjörin sem standa til boða samkvæmt kerfinu fyrir kerfisbreytinguna, réttindaskerðinguna eða uppgjörið.
- 100 Eining þarf ekki að skilja á milli kostnaður við réttindaávinnslu fyrri tímabils sem er til orðinn vegna kerfisbreytingar, kostnaðar vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila sem er til orðinn vegna réttindaskerðingar og hagnaðar eða taps við uppgjör ef þau viðskipti eiga sér stað í sameiningu. Í sumum tilvikum á kerfisbreyting sér stað fyrir uppgjör, s.s. ef eining breytir kjörunum samkvæmt kerfinu og gerir breyttu kjörin upp síðar. Í slíkum tilvikum færir eining kostnað vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila áður en hún færir hagnað eða tap við uppgjör.
- 101 Uppgjör á sér stað ásamt breytingu á kerfinu og réttindaskerðingu ef kerfi er aflagt þannig að skuldbindingin er gerð upp og kerfið hættir að vera til. Aflögn kerfis er ekki uppgjör ef í stað kerfisins kemur nýtt kerfi sem veitir kjör sem eru í eðli sínu þau sömu.

Kostnaður við réttindaávinnslu fyrri tímabila

- 102 Kostnaður við réttindaávinnslu fyrri tímabils er hækkun á núvirði réttindatengdrar skuldbindingar sem er til orðinn vegna kerfisbreytingar eða réttindaskerðingar.
- 103 Eining skal gjaldfæra kostnað vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila á þeirri dagsetningu sem ber fyrst upp af eftirfarandi:
- a) þegar breyting á kerfinu eða réttindaskerðing á sér stað og
 - b) þegar eining færir tengdan kostnað vegna endurskipulagningar (sjá IAS-staðal 37) eða uppsagnarkjör (sjá 165. lið).
- 104 Breyting á kerfi verður þegar eining innleiðir réttindatengt kerfi, segir sig úr því, eða breytir kjörunum sem gerast upp samkvæmt réttindatengdu kerfi sem fyrir er.
- 105 Réttindaskerðing á sér stað ef eining dregur verulega úr fjölda starfsmanna sem falla undir kerfi. Réttindaskerðing getur orðið vegna einstakra atvika eins og lokunar verksmiðju, niðurlagningar starfsemi eða aflagningar eða frestunar kerfis.
- 106 Réttindaávinnsla fyrri tímabila getur annaðhvort verið jákvæð (þegar ávinnsla hefst eða henni er breytt svo að núvirði réttindatengdrar skuldbindingar eykst) eða neikvæð (þegar kjör eru afturkölluð eða breytt þannig að núvirði réttindatengdrar skuldbindingar minnkar).

- 107 Þegar eining lækkar kjör sem greiðast samkvæmt gildandi réttindatengdu kerfi og hækkar á sama tíma önnur kjör sem greiðast samkvæmt kerfinu vegna sömu starfsmanna fer einingin með breytinguna sem eina hreina breytingu.
- 108 Kostnaður við réttindaávinnslu fyrri tímabila tekur ekki til:
- áhrifa mismunar á raunverulegum launahækkunum og launahækkunum, sem áður var gert ráð fyrir, á skuldbindinguna til að greiða kjör fyrir vinnuframlag á fyrri árum (það er enginn kostnaður við réttindaávinnslu fyrri tímabila vegna þess að tryggingafræðilegar forsendur taka tillit til framreiknaðra launa),
 - van- og ofmats á frjálsum lífeyrishækkunum þar sem eining ber ætlaða skuldbindingu til að veita slíkar hækkanir (það er enginn kostnaður við réttindaávinnslu fyrri tímabila vegna þess að tryggingafræðilegar forsendur taka tillit til slíkra hækkana),
 - mats á kjarabótum sem verða af tryggingafræðilegum hagnaði eða af ávöxtun eigna til greiðslu lífeyris sem hefur verið færður í reikningsskilin ef einingin er skuldbundin, annaðhvort samkvæmt formlegum skilmálum kerfis (eða ætlaðrar skuldbindingar sem gildir umfram þá skilmála) eða samkvæmt lögum, til að nota allan afgang úr kerfinu rétt höfum í kerfinu í hag jafnvel þó að kjarahækkunin hafi ekki verið formlega veitt (það er enginn kostnaður vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila þar sem hækkunin á skuldbindingunni, sem af þessu leiðir, er tryggingafræðilegt tap, sjá b-lið 88. liðar), og
 - hækkunar á óskilyrtum, áunnum kjörum (þ.e. kjörum sem ekki eru háð framtíðarstarfi, sjá 72. lið) þegar ekki er um að ræða ný eða bætt kjör og starfsmenn uppfylla kröfur um óskilyrt, áunnin kjör (það er enginn kostnaður við réttindaávinnslu fyrri tímabila vegna þess að einingin færði áætlaðan kostnað við kjörin sem kostnað við réttindaávinnslu tímabils þegar þjónustan var innt af hendi).

Hagnaður og tap við uppgjör

- 109 Hagnaðurinn eða tapið við uppgjör er mismunurinn á:
- núvirði réttindatengdu skuldbindingarinnar sem gerð er upp, eins og það er ákvarðað á dagsetningu uppgjörs og
 - uppgjörsverðinu, þ.m.t. allar yfirfærðar eignir kerfis og greiðslur sem einingin framkvæmir beint í tengslum við uppgjórið.
- 110 Eining skal færa hagnað eða tap við uppgjör réttindatengds kerfis þegar uppgjórið á sér stað.
- 111 Uppgjör á sér stað þegar eining stofnar til viðskipta sem eyða öllum frekari lagalegum eða ætluðum skuldbindingum vegna hluta eða allra kjara sem veitt eru samkvæmt réttindatengdu kerfi (öðrum en greiðslu kjara til, eða fyrir hönd, starfsfólks í samræmi við skilmála kerfisins og talið er upp í tryggingafræðilegu forsendunum). Sem dæmi telst einstakur flutningur verulegrar skuldbindingar vinnuveitanda samkvæmt kerfinu til váttryggingafélags með kaupum á váttryggingarsamningi vera uppgjör; eingreiðsla í handbæru fê, samkvæmt skilmálum kerfisins, til rétthafa í kerfinu í skiptum fyrir rétt sinn til að fá tiltekin eftirlaunakjör telst ekki vera uppgjör.
- 112 Í sumum tilvikum kaupir eining váttryggingarsamning til að fjármagna sum eða öll starfskjör sem tengjast þjónustu starfsmanna á yfirstandandi og fyrri tímabilum. Kaup á slíkum samningi eru ekki uppgjör ef eining heldur eftir lagalegri eða ætlaðri skuldbindingu (sjá 46. lið) til að greiða frekari fjárhæðir ef tryggingataki greiðir ekki þau starfskjör sem tilgreind eru í váttryggingarsamningnum. Í 116. til 119. lið er fjallað um færslu og mat endurgreiðsluréttinda samkvæmt váttryggingarsamningum sem eru ekki eignir til greiðslu lífeyris.

Færsla og mat: eignir til greiðslu lífeyris

Gangvirði eigna til greiðslu lífeyris

- 113 Gangvirði eignar til greiðslu lífeyris er dregið frá núvirði réttindatengdrar skuldbindingar við ákvörðun á halla eða afgangi. Þegar ekkert markaðsverð er fyrir hendi er gangvirði eigna til greiðslu lífeyris metið, t.d. með því að afvaxta vænt framtíðarsjóðstreymi með afvöxtunarstuðli sem endurspeglar bæði þá áhættu sem tengist eignum til greiðslu lífeyris og gjalddaga eða væntanlegan ráðstöfunardag þessara eigna (eða væntanlegan tíma þar til tengd skuldbinding verður gerð upp ef þær hafa engan gjalddaga).

- 114 Eignir til greiðslu lífeyris taka ekki til ógreiddra iðgjalda einingarinnar, sem reikningsskilin taka til, til sjóðsins, sem og allra óyfirfæranlegra fjármálagerna sem einingin gefur út og eru í eigu sjóðsins. Eignir til greiðslu lífeyris eru lækkaðar um allar skuldir sjóðsins sem ekki tengjast starfskjörum, t.d. viðskiptaskuldir og aðrar skuldir og skuldir vegna afleiðugerna.
- 115 Þegar eignir til greiðslu lífeyris taka til viðurkenndra tryggingasamninga og þeir stemma nákvæmlega við fjárhæð og tímasetningu allra eða hluta þeirra kjara, sem greiðast samkvæmt kerfinu, er gangvirði þessara tryggingasamninga ákvarðað sem núvirði tengdra skuldbindinga (með fyrirvara um alla lækun sem kann að vera krafist ef fjárhæðirnar sem greiðast samkvæmt tryggingasamningunum eru ekki endurheimtanlegar að fullu).

Endurgreiðslur

- 116 Þá og því aðeins að nær öruggt sé að annar aðili endurgreiði öll eða hluta þeirra útgjalda, sem þarf til að gera upp réttindatengda skuldbindingu, skal eining:
- færa endurgreiðslurétt sinn sem aðskilda eign. Einingin skal meta þá eign á gangvirði.
 - aðgreina og færa breytingar á gangvirði endurgreiðsluréttar síns á sama hátt og breytingar á gangvirði eigna til greiðslu lífeyris (sjá 124. og 125. lið). Þeir þættir réttindatengds kostnaðar sem færðir eru í samræmi við 120. lið má færa hreina að frádregnum fjárhæðum í tengslum við breytingar á bókfærðu verði réttinda til endurgreiðslu.
- 117 Stundum getur eining leitað til annars aðila, eins og váttryggjanda, til að greiða útgjöld, að hluta eða öllu leyti, sem þarf til að gera upp réttindatengda skuldbindingu. Viðurkenndir tryggingarsamningar eins og þeir eru skilgreindir í 8. lið teljast eignir til greiðslu lífeyris. Eining færir viðurkennda tryggingarsamninga á sama hátt og allar aðrar eignir til greiðslu lífeyris og 116. liður á ekki við (sjá 46.–49. lið og 115. lið).
- 118 Þegar váttryggingarsamningur í eigu einingar er ekki viðurkenndur tryggingarsamningur telst slíkur samningur ekki eign til greiðslu lífeyris. Ákvæði 116. liðar gilda um slík tilvik: einingin færir réttindi sín til endurgreiðslu samkvæmt váttryggingarsamningnum sem sérstaka eign, frekar en sem frádrátt við ákvörðun á réttindatengdum halla eða afgangi. Í b-lið 140. liðar er gerð krafa um að einingin gefi stutta lýsingu á tengslunum milli endurgreiðsluréttindanna og tengdu skuldbindingarinnar.
- 119 Ef endurgreiðsluréttindi verða til samkvæmt váttryggingarsamningi sem stemmir nákvæmlega við fjárhæð og tímasetningu allra eða hluta kjaranna sem greiðast samkvæmt réttindatengdu kerfi er gangvirði endurgreiðsluréttindanna ákvarðað sem núvirði tengdra skuldbindinga (með fyrirvara um frádrátt sem kann að vera krafist ef endurgreiðslan er ekki endurheimtanleg að fullu).

Þættir réttindatengds kostnaðar

- 120 Eining skal færa þætti réttindatengds kostnaðar, nema að því marki sem gerð er krafa um það í öðrum alþjóðlegum reikningsskilastaðli eða það heimilað að þeir séu meðtaldir í kostnaðarverði eignar, eins og hér segir:
- kostnað vegna réttindaávinnslu (sjá 66.–112. lið) í rekstrarreikning,
 - hreina vexti af hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) (sjá 123.–126. lið) í rekstrarreikning, og
 - endurmat á hreinu réttindatengdu skuldbindingunni (eigninni) (sjá 127.–130. lið) í aðra heildarafkomu.
- 121 Í öðrum alþjóðlegum reikningsskilastöðlum (IFRS) er gerð krafa um að sum starfskjör séu meðtalín í kostnaðarverði eigna, s.s. birgða og varanlegra rekstrarfjármuna (sjá IAS-staðal 2 og IAS-staðal 16). Allur kostnaður vegna kjara sem falla til eftir starfslok, sem meðtalinn er í kostnaðarverði slíkra eigna, felur í sér viðeigandi hlutfall af þáttunum sem taldir eru upp í 120. lið.

- 122 Endurmat á hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) sem færð er í aðra heildarafkomu skal ekki endurflokka og færa í rekstrarreikning á síðara tímabili. Einingin getur þó flutt þær fjárhæðir sem færðar eru í aðra heildarafkomu innan eigin fjár.

Hreinir vextir af hreinni réttindatengdri skuld (eign)

- 123 Hreina vexti af hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) skal ákvarða með því að margfalda hreina réttindatengda skuldbindingu (eign) með afvöxtunarstuðlinum sem tilgreindur er í 83. lið, í báðum tilvikum eins og það er ákvarðað í upphafi árlega reikningsskilatímabilsins, að teknu tilliti til allra breytinga á hreinu réttindatengdu skuldbindingunni (eigninni) á tímabilinu, sem leiða af iðgjalda- og kjaragreiðslum.
- 124 Hreina vexti af réttindatengdri skuldbindingu (eign) má líta á sem vaxtatekjur af eignum til greiðslu lífeyris, vaxtægöld af réttindatengdri skuldbindingu og vexti af áhrifum efri marka eigna sem minnst er á í 64. lið.
- 125 Vaxtatekjur af eignum til greiðslu lífeyris er þáttur ávöxtunar á eignum til greiðslu lífeyris og skal ákvarða með því að margfalda gangvirði eigna til greiðslu lífeyris með afvöxtunarstuðlinum sem tilgreindur er í 83. lið, í báðum tilvikum eins og það er ákvarðað í upphafi árlega reikningsskilatímabilsins, að teknu tilliti til allra breytinga á eignum til greiðslu lífeyris, sem eru í eigu einingarinnar á tímabilinu, sem leiða af iðgjalda- og kjaragreiðslum. Mismunurinn milli vaxtatekna af eignum til greiðslu lífeyris og ávöxtunar eigna til greiðslu lífeyris er tekinn með í endurmatinu á hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign).
- 126 Vextir af áhrifum efri marka eigna eru hluti af heildarbreytingu á efri mörkum eignar og eru ákvarðaðir með því að margfalda áhrif efri marka eigna með afvöxtunarstuðlinum sem tilgreindur er í 83. lið, í báðum tilvikum eins og það er ákvarðað við upphaf árlega reikningsskilatímabilsins. Mismunurinn milli þeirrar fjárhæðar og heildarbreytingarinnar á áhrifum efri marka eigna er tekinn með í endurmatinu á hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign).

Endurmat á hreinni réttindatengdri skuld (eign)

- 127 Í endurmati á hreinni réttindatengdri skuld (eign) felst:
- tryggingafræðilegur hagnaður (sjá 128. og 129. lið),
 - ávöxtun eigna til greiðslu lífeyris (sjá 130. lið), að undanskildum fjárhæðum sem teljast til hreinna vaxta af hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) (sjá 125. lið), og
 - allar breytingar á áhrifum efri marka eigna, að undanskildum fjárhæðum sem teljast til hreinna vaxta af hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) (sjá 126. lið).
- 128 Tryggingafræðilegur hagnaður og tap geta orðið vegna hækkana eða lækkana á núvirði réttindatengdrar skuldbindingar vegna breytinga á tryggingafræðilegum forsendum og reynsluleiðréttinga. Orsakir tryggingafræðilegs hagnaðar og taps eru t.d.:
- óvenjulega hátt eða lágt hlutfall starfsmannaveltu, snemmtekin starfslok eða dánartíðni eða launahækkunar, kjörum (ef formlegir eða ætlaðir skilmálar kerfis kveða á um verðbólgutengdar kjarahækkunar) eða lækniskostnaði,
 - áhrif breytinga á forsendur varðandi valkosti vegna útgreiðslu kjara,
 - áhrif breytinga á mati á starfsmannaveltu, snemmteknum eftirlaunum eða dánartíðni í framtíðinni eða hækkunum á launum, kjörum (ef formlegir eða ætlaðir skilmálar kerfis kveða á um verðbólgutengdar kjarahækkunar) eða lækniskostnaði, og
 - áhrif breytinga á afvöxtunarstuðli.

- 129 Tryggingafræðilegur hagnaður og tap felur hvorki í sér breytingar á núvirði réttindatengdrar skuldbindingar vegna innleiðingar, breytingar, réttindaskerðingar eða uppgjörs réttindatengds kerfis né breytingar á kjörum sem eru til greiðslu samkvæmt réttindatengda kerfinu. Slíkar breytingar valda kostnaði vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila eða hagnað eða tap við uppgjör.
- 130 Við ákvörðun á ávöxtun eigna til greiðslu lífeyris dregur eining frá kostnað við stýringu eigna til greiðslu lífeyris og allan skatt sem kerfinu ber að greiða, aðra en skatta sem felast í tryggingafræðilegu forsendunum sem notaðar eru til að meta réttindatengdu skuldbindinguna (76. liður). Annan stjórnsýslukostnað skal ekki draga frá ávöxtun eigna til greiðslu lífeyris.

Framsetning

Jöfnun

- 131 Eining skal jafna eign sem tengist einu kerfi á móti skuld sem tengist öðru kerfi því og þá aðeins að einingin:
- a) hafi lagalega framfylgjanlegan rétt til að nota afgang í einu kerfi til að gera upp skuldbindingar sem tilheyra öðru kerfi, og
 - b) hafi annaðhvort í hyggju að gera upp skuldbindingarnar á hreinum grunni eða að innleysa afganginn í einu skerfi og gera upp skuldbindingu sína sem tilheyrir öðru kerfi samtímis.
- 132 Viðmiðanirnar fyrir samjöfnun eru sambærilegar þeim sem settar voru fyrir fjármálagerninga í IAS-staðli 32, *fjármálagerningar: Framsetning*.

Greining í skammtímalíði og langtímalíði

- 133 Sumar einingar aðgreina veltufjármuni og skammtímaskuldir frá fastafjármunum og langtímaskuldum. Í þessum staðli er ekki tilgreint hvort eining skuli aðgreina skammtíma- og langtímahluta eigna og skulda sem til verða vegna eftirlaunakjara.

Þættir réttindatengds kostnaðar

- 134 Í 120. lið er þess krafist að eining færi kostnað vegna réttindaávinnslu og hreina vexti af hreinu réttindatengdu skuldbindingunni (eigninni) í rekstrarreikning. Þessi staðall tilgreinir ekki með hvaða hætti eining skal setja fram kostnað vegna réttindaávinnslu og hreina vexti af hreinu réttindatengdu skuldbindingunni (eigninni). Eining setur fram þá þætti í samræmi við IAS-staðal 1.

Upplýsingagjöf

- 135 Eining skal birta upplýsingar sem:
- a) útskýra eiginleika réttindatengdra kerfa hennar og áhættu sem tengist þeim (sjá 139. lið),
 - b) auðkenna og útskýra fjárhæðirnar í reikningsskilum hennar, sem leiða af réttindatengdum kerfum hennar (sjá 140.–144. lið), og
 - c) lýsa með hvaða hætti réttindatengd kerfi hennar geta haft áhrif á fjárhæð, tímasetningu og óvissu framtíðarsjóðstreymis einingarinnar (sjá 145.–147. lið).
- 136 Til að uppfylla markmiðin í 135. lið skal eining taka allt eftirfarandi til athugunar:
- a) sundurliðun sem nauðsynleg er til að uppfylla birtingarkröfur,
 - b) hversu mikla áherslu ber að leggja á mismunandi kröfur,
 - c) hversu mikla samsöfnun eða aðgreiningu skal framkvæma og
 - d) hvort notendur reikningsskila þurfi viðbótarupplýsingar til að meta tölulegu upplýsingarnar sem eru birtar.

137 Ef birting upplýsinga í samræmi við kröfurarnar í þessum staðli og öðrum IFRS-stöðlum eru ófullnægjandi til að uppfylla markmiðin í 135. lið skal eining birta viðbótarupplýsingar sem nauðsynlegar eru til að uppfylla þessi markmið. Sem dæmi getur eining lagt fram greiningu á núvirði réttindatengdu skuldbindingarinnar þar sem greint er á milli eðlis, eiginleika og áhættu skuldbindingarinnar. Í slíkri birtingu upplýsinga væri unnt að greina:

- a) á milli útistandandi fjárhæða til virkra félaga, félagsaðila sem eiga geymd réttindi og lífeyrisþega,
- b) á milli áunninna kjara og uppsafnaðra kjara, sem ekki eru áunnin,
- c) á milli skilyrtra kjara, fjárhæða sem eigna má framtíðarlaunahækkunum og annarra kjara.

138 Eining skal meta hvort aðgreina skuli birtar upplýsingar, í heild eða að hluta, til að greina á milli kerfa eða hópa kerfa með verulega mismunandi áhættu. T.d. getur eining aðgreint birtar upplýsingar um kerfi sem hafa einn eða fleiri eftirfarandi eiginleika:

- a) mismunandi landfræðilega staðsetningu,
- b) mismunandi eiginleika s.s. eftirlaunakerfi sem byggist á föstum launum, eftirlaunakerfi sem byggist á starfslokalaunum eða starfslokasjúkrakerfi,
- c) mismunandi lagaumhverfi,
- d) mismunandi skýrsluþætti,
- e) mismunandi fjármögnunarfyrirkomulag (t.d. ófjármagnað að fullu, fjármagnað að fullu eða að hluta til).

Eiginleikar réttindatengdra kerfa og áhætta í tengslum við þau

139 Eining skal birta:

- a) upplýsingar um eiginleika réttindatengdra kerfa hennar, þ.m.t.:
 - i. eðli kjaranna sem kerfið býður upp á (t.d. réttindatengt kerfi sem byggist á starfslokalaunum eða kerfi sem byggist á iðgjöldum með ábyrgð),
 - ii. lýsingu á regluráttum sem kerfið starfar innan, t.d. kröfur um lágmarksfjármögnun, og öll áhrif regluráttanna á kerfið, s.s. efri mörk eigna (sjá 64. lið),
 - iii. lýsingu á allri annarri ábyrgð einingar vegna stjórnunar kerfisins, t.d. ábyrgð vegna fjárvörsluaðila eða stjórnarmeðlima kerfisins,
- b) lýsingu á áhættu sem einingunni stafar af kerfinu, með áherslu á óvenjulega áhættu sem á sérstaklega við um eininguna eða kerfið, og á allri verulegri samþjöppun áhættu. T.d. ef eignir til greiðslu lífeyris eru aðallega fjárfestar í einum flokki fjárfestinga, t.d. fasteignum, getur einingunni stafað hætta af kerfinu vegna samþjöppunar í fasteignamarkaðsáhættu,

- c) lýsingu á öllum kerfisbreytingum, réttindaskerðingu og uppgjörum.

Skýring á fjárhæðum í reikningskilunum

140 Eining skal leggja fram afstemmingu frá upphafsstöðu til lokastöðu fyrir hvert og eitt eftirfarandi, ef við á:

- a) hreina réttindatengda skuldbindingu (eign), sem sýnir aðgreindar afstemmingar fyrir:
 - i. eignir til greiðslu lífeyris,
 - ii. núvirði réttindatengdrar skuldbindingar,
 - iii. áhrif efri marka eigna,

- b) öll endurgreiðsluréttindi. Eining skal einnig lýsa sambandinu milli endurgreiðsluréttinda og tengdrar skuldbindingar.
- 141 Hver afstemming sem skráð er í 140. lið skal sýna hvert og eitt eftirfarandi, ef við á:
- a) kostnað við réttindaávinnslu tímabilsins,
 - b) vaxtatekjur eða gjöld,
 - c) endurmat á hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign), sem sýnir hvert í sínu lagi:
 - i. ávöxtun eigna til greiðslu lífeyris, að undanskildum fjárhæðum sem teljast með vöxtum í b-lið,
 - ii. tryggingafræðilegan hagnað og tap vegna breytinga á lýðfræðilegum forsendum (sjá a-lið 76. liðar),
 - iii. tryggingafræðilegan hagnað og tap vegna breytinga á fjárhagslegum forsendum (sjá b-lið 76. liðar),
 - iv. breytingar á áhrifum af takmörkun á hreinni réttindatengdri eign í samræmi við efri mörk eigna, að undanskildum fjárhæðum sem teljast með vöxtum í b-lið. Eining skal einnig birta upplýsingar um þann efnahagslega hámarksávinning sem er fáanlegur, þ.e. hvort þau kjör væru í formi endurgreiðslu, lækkunar á framtíðariðgjöldum eða samblands af þessu tvennu,
 - d) kostnað vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila og hagnaður og tap sem leiðir af uppgjöri. Eins og heimilað er í 100. lið þarf ekki að aðgreina kostnað vegna réttindaávinnslu fyrri tímabila og hagnað og tap sem leiðir af uppgjöri ef það á sér stað saman,
 - e) áhrif gengisbreytinga í erlendum gjaldmiðlum,
 - f) iðgjöld til kerfisins, aðgreind eftir iðgjöldum vinnuveitanda og rétthafa í kerfinu,
 - g) greiðslur frá kerfinu, aðgreindar eftir fjárhæðum sem varða hvert uppgjör,
 - h) áhrif af sameiningum og sölu fyrirtækja.
- 142 Eining skal aðgreina gangvirði eigna til greiðslu lífeyris í flokka sem greina á milli eðlis og áhættu viðkomandi eigna, skipta niður hverjum flokki eigna til greiðslu lífeyris í eignir sem hafa skráð markaðsverð á virkum markaði (eins og það er skilgreint í IFRS-staðli 13, *gangvirðismat*⁽⁵⁾) og eignir sem hafa ekki skráð verð á markaði. Sem dæmi getur eining, að teknu tilliti til umfangs upplýsinga sem fjallað er um í 136. lið, greint á milli eftirfarandi þátta:
- a) handbært fê og ígildi þess,
 - b) eiginfjárgerningar (aðgreindir eftir tegund atvinnugreinar, stærð fyrirtækis, staðsetningu o.s.frv.),
 - c) skuldageringar (aðgreindir eftir tegund útgefanda, lánsþæfisgæði, staðsetningu o.s.frv.),
 - d) fasteignir (aðgreindar eftir staðsetningu o.s.frv.),
 - e) afleiður (aðgreindar eftir tegund undirliggjandi áhættu í samningnum, t.d. vaxtasamningar, gjaldeyrissamningar, eiginfjársamningar, lánasamningar, skiptasamningar vegna langlífis o.s.frv.),
 - f) fjárfestingarsjóðir (aðgreindir eftir tegund sjóðs),
 - g) eignavarin verðbréf, og
 - h) skuldavafningar.

⁽⁵⁾ Ef eining hefur ekki enn beitt IFRS-staðli 13 getur hún vísað í málsgrein AG71 í IAS-staðli 39, fjármálagerningar: færsla og mat, eða málsgrein B.5.4.3 í IFRS-staðli 9, fjármálagerningar (október 2010), ef við á.

- 143 Eining skal birta gangvirði framseljanlegra fjármálagerna einingarinnar sem eru eignir kerfisins og gangvirði eigna til greiðslu lífeyris sem eru fasteignir, eða aðrar eignir, sem einingin nýtir.
- 144 Eining skal birta upplýsingar um mikilvægar tryggingafræðilegar forsendur sem notaðar eru til að ákvarða núvirði réttindatengdrar skuldbindingar (sjá 76. lið). Slík birting upplýsinga skal sett fram sem algildi (t.d. sem algilt hlutfall og ekki aðeins sem bil milli mismunandi hlutfalla eða annarra breyta). Þegar eining veitir upplýsingar í heild fyrir hóp af kerfum eru slíkar upplýsingar gefnar í formi veginna meðaltala eða á hlutfallslega þröngu bili.

Fjárhæð, tímasetning og óvissa í framtíðarsjóðstreymi

- 145 Eining skal birta:
- næmisgreiningu á öllum mikilvægum tryggingafræðilegum forsendum (eins og birtar eru samkvæmt 144. lið) miðað við lok reikningsskilatímabils, sem sýnir hvernig réttindatengda skuldbindingin hefði orðið fyrir áhrifum af breytingum á viðeigandi tryggingafræðilegum forsendum sem voru auðveldlega mögulegar á þeirri dagsetningu,
 - aðferðir og forsendurnar sem notaðar eru við gerð næmisgreininganna sem krafist er í a-lið og takmarkanir þeirra aðferða,
 - breytingar frá fyrra tímabili á aðferðunum og forsendunum sem voru notaðar við gerð næmisgreininganna og ástæðunum fyrir slíkum breytingum.
- 146 Eining skal birta upplýsingar um allar aðferðir sem kerfið eða einingin notar við að para eignir og skuldbindingar, þ.m.t. notkun lífeyris og annars konar tækni, s.s. skiptasamningar vegna langlífis, til að stýra áhættu.
- 147 Til að gefa vísbendingu um áhrif réttindatengda kerfisins á framtíðarsjóðstreymi einingarinnar skal einingin birta:
- lýsingu á öllu fjármögnunarfyrirkomulagi og fjármögnunarstefnu sem hefur áhrif á framtíðariðgjöld,
 - væntanleg iðgjöld til kerfisins á næsta árlega reikningsskilatímabili,
 - upplýsingar um binditímastig réttindatengdu skuldbindingarinnar. Í þessu felst veginn meðalgildistími réttindatengdu skuldbindingarinnar og getur falið í sér aðrar upplýsingar um dreifingu tímasetningar útgreiðslu kjara, s.s. lánstímagreining kjaragreiðslanna.

Sameiginleg kerfi margra launagreiðenda

- 148 Ef eining tekur þátt í sameiginlegu, réttindatengdu kerfi margra launagreiðenda skal einingin birta:
- lýsingu á fjármögnunarfyrirkomulaginu, þ.m.t. aðferðinni sem notuð er til að ákvarða hlutfall iðgjalda einingar og allar kröfur um lágmarksfjármögnun,
 - lýsingu á því að hvaða marki einingin geti verið ábyrg gagnvart kerfinu vegna skuldbindinga annarra eininga samkvæmt skilmálum og skilyrðum sameiginlega kerfis margra launagreiðenda,
 - lýsingu á samþykkttri úthlutun halla eða afgangi við:
 - slit kerfisins, eða
 - úrsögn einingarinnar úr kerfinu.
 - ef einingin færir bókhald kerfisins eins og það væri iðgjaldatengt kerfi í samræmi við 34. lið, skal hún birta eftirfarandi upplýsingar, til viðbótar við upplýsingarnar sem krafist er í a- til c-lið og í staðinn fyrir upplýsingarnar sem krafist er í 139. til 147. lið:

- i. að kerfið sé réttindatengt kerfi,
- ii. ástæðu þess að ekki eru nægilegar upplýsingar fyrir hendi til að gera einingunni kleift að færa kerfið sem réttindatengt kerfi,
- iii. væntanleg iðgjöld til kerfisins á næsta árlega reikningsskilatímabili,
- iv. upplýsingar um halla eða afgang kerfisins sem gæti haft áhrif á fjárhæð framtíðariðgjalda, þ.m.t. grunnurinn sem notaður er til að ákvarða hallann eða afganginn og afleiðingar þess, ef einhverjar eru, fyrir eininguna,
- v. vísbendingu um umfang þátttöku einingarinnar í kerfinu í samanburði við aðrar einingar sem taka þátt. Dæmi um ráðstafanir sem gætu veitt slíka vísbendingu eru m.a. hlutfall einingar af heildariðgjöldum til kerfisins eða hlutfall einingarinnar af heildarfjölda virkra réttihafa, réttihafa á eftirlaunum, og fyrrverandi réttihafa sem eiga rétt á kjörum, ef slíkar upplýsingar eru aðgengilegar.

Réttindatengd kerfi sem deila áhættunni milli eininga sem lúta sameiginlegum yferráðum

- 149 Ef eining tekur þátt í réttindatengdu kerfi sem deilir áhættunni milli eininga sem lúta sameiginlegum yferráðum skal hún birta:
- a) samningsbundið samkomulag eða yfirlýsta stefnu um að gjaldfæra hreinan, réttindatengdan kostnað eða upplýsingar um að engin slík stefna sé til,
 - b) stefnu um ákvörðun framlagsins sem einingunni ber að greiða,
 - c) allar upplýsingar um kerfið í heild, eins og skráð er í 41. lið, ef einingin færir úthlutun hreins, réttindatengds kostnaðar sem krafist er í 135. til 147. lið,
 - d) upplýsingarnar um kerfið í heild sem gerð er krafa um í samræmi við 135. til 137. lið, 139. lið, 142. til 144. lið og a- og b-lið 147. liðar, ef einingin færir iðgjaldið til greiðslu á tímabilinu eins og tekið er fram í 41. lið.
- 150 Upplýsingarnar sem krafist er í c- og d-lið 149. liðar má birta með millivísun í birtingar reikningsskila annarrar einingar innan samstæðu ef:
- a) reikningsskil þeirrar einingar innan samstæðu með aðgreindum hætti tilgreina og birta upplýsingarnar um kerfið sem krafist er og
 - b) reikningsskil þeirrar einingar innan samstæðu eru aðgengileg notendum reikningsskila með sömu skilmálum og reikningsskil einingarinnar og á sama tíma, eða áður en, reikningsskil einingarinnar.

Birtingarkröfur í öðrum IFRS-stöðlum.

- 151 Þegar þess er krafist í IAS-staðli 24 skal eining birta upplýsingar um:
- a) viðskipti tengdra aðila við eftirlaunakerfi og
 - b) kjör lykilstarfsmanna í stjórnunarstöðum sem falla til eftir starfslok.
- 152 Þegar þess er krafist í IAS-staðli 37 veitir eining upplýsingar um óvissar skuldir sem verða til vegna eftirlaunakjaraskuldbindinga.

ÖNNUR LANGTÍMASTARFSKJÖR

- 153 Í öðrum langtíma starfskjörum felast liðir, svo sem eftirfarandi, ef þess er vænst að þau verði gerð upp að fullu áður en tólf mánuðir eru liðnir frá lokum árlega reikningsskilatímabilsins þegar starfsmennirnir inntu af hendi tengdu þjónustuna:

- a) launaðar langtímafjarvistir eins og leyfi vegna háa starfsaldurs eða rannsóknarleyfi,
 - b) starfsafmæli eða önnur kjör vegna háa starfsaldurs,
 - c) varanlegar örorkubætur,
 - d) hagnaðarhlutdeild og kaupaukar og
 - e) frestuð starfskjör.
- 154 Mat annarra langtímasterfskjara er venjulega ekki háð sömu óvissu og mat eftirlaunakjara. Af þessum sökum er í þessum staðli krafist einfaldaðrar aðferðar við færslu annarra langtímasterfskjara. Ólíkt þeim reikningsskilum sem krafist er fyrir eftirlaunakjör þá er endurmat ekki fært í aðra heildarafkomu samkvæmt þessari aðferð.

Færsla og mat

- 155 Við færslu og mat á afgangi eða halla í öðru langtímasterfskjarakerfi skal eining beita ákvæðum 56.–98. liðar og 113.–115. liðar. Eining skal beita 116.–119. lið við færslu og mat allra endurgreiðsluréttinda.
- 156 Að því er varðar önnur langtímasterfskjör skal eining færa hreina samtölu eftirfarandi fjárhæða í rekstrarreikning, nema að því marki sem gerð er krafa um það í öðrum IFRS-staðli eða það heimilað að þær séu meðtaldar í kostnaðarverði eignar:
- a) kostnaðar við réttindaávinnslu (sjá 66.–112. lið),
 - b) hreinna vaxta af hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) (sjá 123.–126. lið) og
 - c) endurmats á hreinni réttindatengdri skuldbindingu (eign) (sjá 127.–130. lið).
- 157 Ein tegund annarra langtímasterfskjara eru varanlegar örorkubætur. Ef kjarastigið ræðst af starfsaldri verður skuldbinding til þegar vinnuframlagið er innt af hendi. Mat þeirrar skuldbindingar endurspeglar líkurnar á því að greiðslu verði krafist og hversu lengi búist er við að greiðslu þurfi að inna af hendi. Ef kjarastig er hið sama fyrir sérhvern starfsmann með örorku, óháð starfsaldri, er væntanlegur kostnaður við þessi kjör færður þegar atburður á sér stað sem veldur varanlegri örorku.

Upplýsingagjöf

- 158 Þó að í þessum staðli sé ekki gerð krafa um sérstakar upplýsingar um önnur langtímasterfskjör getur verið gerð krafa um upplýsingar í öðrum alþjóðlegum reikningsskilastöðlum. Í IAS-staðli 24 er t.d. krafist upplýsinga um starfskjör lykilstarfsmanna í stjórnunarstöðum. Í IAS-staðli 1 er gerð krafa um upplýsingar um kostnað vegna starfskjara.

UPPSAGNARKJÖR

- 159 Í þessum staðli er fjallað um uppsagnarkjör sérstaklega, aðskilið frá öðrum starfskjörum, vegna þess að atburðurinn sem skapar skuldbindinguna er starfslok fremur en vinnuframlag starfsmanns. Uppsagnarkjör eru annaðhvort afleiðing ákvörðunar einingar um að segja upp starfsmanni áður en venjulegum eftirlaunaaldri er náð eða ákvörðunar starfsmanns um að þiggja tilboð um kjör í skiptum fyrir starfslok.
- 160 Uppsagnarkjör fela ekki í sér starfskjör sem eru afleiðing uppsagnar að ósk starfsmanns án þess að fyrir liggi tilboð einingar, eða afleiðing lögboðinna krafna um starfslok, vegna þess að slík kjör eru eftirlaunakjör. Sumar einingar veita lægra kjarastig fyrir uppsögn að beiðni starfsmanns (í eðli sínu kjör sem falla til eftir starfslok) en

fyrir uppsögn að beiðni fyrirtækisins. Mismunurinn á kjörum fyrir uppsögn að beiðni starfsmanns og hærri kjörum fyrir uppsögn að beiðni fyrirtækisins eru uppsagnarkjör.

- 161 Form starfskjaranna segir ekki til um hvort þau séu veitt í skiptum fyrir vinnuframlag eða í skiptum fyrir starfslok starfsmanns. Uppsagnarkjör eru venjulega eingreiðslur, en geta stundum líka verið:
- bætt eftirlaunakjör, annaðhvort óbeint í gegnum lífeyrissjóð eða beint,
 - laun til loka tilgreinds uppsagnarfrests ef starfsmaðurinn innir ekki af hendi frekara starfsframlag sem skapar efnahagslegan ávinning fyrir eininguna.
- 162 Vísendingar um að starfskjör séu veitt fyrir vinnuframlag eru m.a. eftirfarandi:
- kjörin eru með skilyrðum um að vinnuframlag verði veitt í framtíðinni (þ.m.t. kjör sem hækka ef frekari vinnuframlag er veitt),
 - kjörin eru veitt í samræmi við skilmála lífeyrissjóðskerfis.
- 163 Sum uppsagnarkjör eru veitt í samræmi við skilmála gildandi lífeyrissjóðskerfis. Þau geta t.d. verið tilgreind eftir lögum, ráðningarsamningi eða samkomulag samtaka, eða verið tilgreind sem afleiðing fyrri venja vinnuveitanda við veitingu sambærilegra kjara. Annað dæmi er ef eining gerir tilboð um kjör aðgengilegt um langt skeið, eða ef langur tími liður á milli tilboðsins og væntanlegrar dagsetningar uppsagnar í reynd, íhugar einingin hvort hún hafi komið á nýjum lífeyrissjóði og þar af leiðandi hvort kjörin sem boðin eru samkvæmt því kerfi séu uppsagnarkjör eða eftirlaunakjör. Starfskjör sem veitt eru í samræmi við skilmála lífeyrissjóðs eru uppsagnarkjör ef þau bæði leiða af ákvörðun einingar um að segja upp starfsmanni og eru ekki með skilyrði um veitingu vinnuframlags í framtíðinni.
- 164 Sum starfskjör eru veitt óháð því hvaða ástæða er fyrir því að starfsmaður hættir. Greiðsla slíkra kjara er örugg (með fyrirvara um kröfur um ávinnslu eða lágmarksstarfstíma) en tímasetning greiðslu þeirra er óviss. Þó að slík kjör séu nefnd uppsagnarbætur eða uppsagnarpóknun í sumum lögsögum þá eru þau kjör sem falla til eftir starfslok fremur en uppsagnarkjör og eining færir þau sem eftirlaunakjör.

Færsla

- 165 Eining skal gjaldfæra skuld og útgjöld vegna uppsagnarkjara á þeirri dagsetningu sem ber upp fyrst af eftirfarandi:
- þegar einingin getur ekki lengur afturkallað tilboðið um viðkomandi kjör og
 - þegar einingin færir kostnað vegna endurskipulagningar sem er innan gildissviðs IAS-staðals 37 og felur í sér greiðslu uppsagnarkjara.
- 166 Að því er varðar uppsagnarkjör sem eru til greiðslu vegna ákvörðunar starfsmanns um að þiggja tilboð um kjör í skiptum fyrir starfslok, er sú tímasetning sem eining getur ekki lengur afturkallað tilboðið um uppsagnarkjör sú fyrri af eftirfarandi:
- þegar starfsmaður samþykkir tilboðið og
 - þegar takmörkun (þ.e. krafa samkvæmt lögum, reglum eða samningi eða önnur takmörkun) á getu einingar til að afturkalla tilboðið, tekur gildi. Þetta gæti verið þegar tilboðið er lagt fram, ef takmörkunin var til á þeim tíma.

- 167 Að því er varðar uppsagnarkjör sem eru til greiðslu vegna ákvörðunar einingar um að segja upp starfsmanni, getur einingin ekki lengur afturkallað tilboðið þegar einingin hefur tilkynnt viðkomandi starfsmanni áætlun um starfslok sem uppfyllir öll eftirfarandi viðmið:
- aðgerðir, sem er krafist til að ljúka áætluninni, skulu gefa til kynna að ólíklegt sé að verulegar breytingar verði gerðar á henni,
 - áætlunin tilgreinir fjölda starfsmanna sem fyrirhugað er að segja upp, starfaflokkun eða starf þeirra og staðsetningu (en áætlunin þarf ekki að tilgreina hvern og einn starfsmann) og væntanlegan lokadag,
 - áætlunin fastsetur uppsagnarkjörin sem starfsmennirnir fá með nægilega sundurliðuðum hætti til að starfsmennirnir geta ákvarðað gerð og fjárhæð kjara sem þeir fá við starfslok.
- 168 Þegar eining færir uppsagnarkjör getur verið að einingin þurfi að færa breytingu á kerfinu eða réttindaskerðingu eða önnur starfskjör (sjá 103. lið).

Mat

- 169 Eining skal meta uppsagnarkjör við upphafs færslu og meta og færa síðari breytingar í samræmi við eðli starfskjaranna, að því tilskildu að ef uppsagnarkjörin eru bætt eftirlaunakjör, skal einingin beita kröfunum varðandi eftirlaunakjör. Í öðrum tilvikum:
- ef þess er vænst að uppsagnarkjörin verði gerð upp að fullu innan tólf mánaða frá lokum árlega reikningsskilatímabilsins sem uppsagnarkjörin eru færð í skal einingin beita kröfunum varðandi skammtímarstarfskjör,
 - ef þess er ekki vænst að uppsagnarkjörin verði gerð upp að fullu innan tólf mánaða frá lokum árlega reikningsskilatímabilsins skal einingin beita kröfunum varðandi önnur langtímarstarfskjör.
- 170 Vegna þess að uppsagnarkjör eru ekki veitt í skiptum fyrir þjónustu eru 70.–74. liður í tengslum við skiptingu kjarnanna á starfstíma ekki viðeigandi.

Dæmi til skýringar á 159.–170. lið

Bakgrunnur

Vegna nýlegrar yfirtöku ætlar eining að loka verksmiðju eftir tíu mánuði og segja þá upp öllu starfsfólki sem þar starfar. Þar sem einingin þarf á sérþekkingu starfsmanna verksmiðjunnar að halda til að klára nokkra samninga, tilkynnir hún um áætlun um lokun eins og hér segir.

Hver starfsmaður sem starfar áfram og veitir vinnuframlag fram að lokun verksmiðjunnar mun á lokunardegi fá greiðslu í handbæru fé að fjárhæð 30 000 GE. Starfsmenn sem láta af störfum áður en verksmiðjunni er lokað munu fá 10 000 GE.

Í verksmiðjunni starfa 120 starfsmenn. Þegar áætlunin er kynnt væntir einingin þess að 20 þeirra hætti áður en verður lokað. Þess vegna er vænt útstreymi handbærs fjár samkvæmt áætluninni 3 200 000 GE (þ.e. 10 000 GE + 100 × 30 000 GE). Eins og krafist er í 160. lið færir einingin kjörin sem veitt eru í skiptum fyrir starfslok sem uppsagnarkjör og færir kjör sem veitt eru í skiptum fyrir vinnuframlag sem skammtímarstarfskjör.

Uppsagnarkjör

Kjörin sem veitt eru í skiptum fyrir starfslok eru 10 000 GE. Þetta er fjárhæðin sem eining myndi þurfa að greiða fyrir starfslok án tillits til þess hvort starfsmaður starfar áfram og veitir vinnuframlag þar til verksmiðjunni er lokað eða hættir fyrir lokun. Jafnvel þótt starfsmenn geta hætt áður en lokað verður er uppsögn allra starfsmanna afleiðing af ákvörðun einingarinnar að loka verksmiðjunni og segja upp starfsmönnum (þ.e. allir starfsmennirnir

munu ljúka störfum þegar verksmiðjunni er lokað). Þess vegna færir eining skuldbindingu að fjárhæð 1 200 000 GE (þ.e. $120 \times 10\,000$ GE) vegna uppsagnarkjaranna sem veitt eru í samræmi við lífeyrissjóðinn á þeim tíma sem hið fyrra á sér stað af tilkynningu um lokun eða þegar eining færir endurskipulagningarkostnað í tengslum við lokun verksmiðjunnar.

Kjör sem veitt eru í skiptum fyrir vinnuframlag.

Þær aukagreiðslur sem starfsmenn fá ef þeir veita vinnuframlag alla þá tíu mánuði sem eftir eru fram að lokun eru í skiptum fyrir vinnuframlag sem veitt er á því tímabili. Einingin færir þær sem skammtímasterfskjör vegna þess að eining væntir þess að gera þau upp áður en tólf mánuðir eru liðnir frá lokum árlega reikningsskilatímabilsins. Í þessu dæmi er afvöxtunarkraftur ekki krafist svo kostnaður að fjárhæð 200 000 GE (þ.e. $2\,000\,000$ GE ÷ 10) er færður á hverjum mánuði á viðkomandi tíu mánaða þjónustutímabili, ásamt samsvarandi hækkun á bókfærðu verðmæti skuldbindingarinnar.

Upplýsingagjöf

- 171 Þó að í þessum staðli sé ekki gerð krafa um sérstakar upplýsingar um uppsagnarkjör getur verið gerð krafa um upplýsingar í öðrum IFRS-stöðlum. Í IAS-staðli 24 er t.d. krafist upplýsinga um starfskjör lykilstarfsmanna í stjórnunarstöðum. Í IAS-staðli 1 er gerð krafa um upplýsingar um kostnað vegna starfskjara.

UMBREYTING OG GILDISTÖKUDAGUR

- 172 Eining skal beita þessum staðli að því er varðar árleg tímabil sem hefjast 1. janúar 2013 eða síðar. Heimilt er að taka breytingarnar upp fyrir. Ef eining beitir þessum staðli að því er varðar fyrra tímabil skal hún greina frá því.
- 173 Eining skal beita þessum staðli afturvirk, í samræmi við IAS-staðal 8, *reikningsskilaaðferðir; breytingar á reikningshaldslegu mati og skekkjur*, að undanskildu því að:
- a) eining þarf ekki að leiðrétta bókfært verðmæti eigna utan gildissviðs þessa staðals vegna breytinga á kostnaði vegna starfskjara sem var talinn með í bókfærðu verðmæti fyrir dagsetningu upphaflegrar beitingar. Dagsetning upphaflegrar beitingar er við upphaf fyrsta undangengna tímabilsins sem sett er fram í fyrstu reikningsskilum þar sem einingin beitir þessum staðli,
 - b) eining þarf ekki að setja fram samanburðarupplýsingar vegna birtingarinnar, sem er krafist í 145. lið um næmi réttindatengd skuldbindingarinnar, í reikningsskilum vegna tímabila sem hefjast fyrir 1. janúar 2014.

VIÐBÆTUR

Breytingar á öðrum IFRS-stöðlum

Í þessum viðbæti eru settar fram breytingar á öðrum IFRS-stöðlum sem eru afleiðing af breytingum ráðsins á IAS-staðli 19 í júní 2011. Eining skal beita þeim breytingum þegar hún beitir IAS-staðli 19 með áorðnum breytingum.

IFRS-staðall 1, innleiðing alþjóðlegra reikningsskilastaðla

A1 Við bætist 39. liður L svohljóðandi:

39L IAS-staðall 19, *starfskjör* (með áorðnum breytingum í júní 2011) breytir lið D1, brottfellir lið D10 og D11 og bætir við lið E5. Eining skal beita þeim breytingum þegar hún beitir IAS-staðli 19, (með áorðnum breytingum í júní 2011).

A2 Í viðbæti D (Undanþágur frá öðrum IFRS-stöðlum) er fyrirsögnin á lið D10 og liðir D10 og D11 felldir brott og lið D1 breytt sem hér segir:

D1 Eining getur kosið að nota eina eða fleiri af eftirfarandi undanþágum:

a) ...

e) [felldur brott] ...

A3 Í viðbæti E (Skammtímaundanþágur frá alþjóðlegum reikningsskilastöðlum) er fyrirsögn og lið E5 bætt við sem hér segir:

Starfskjör

E5 Notandi, sem beitir stöðlunum í fyrsta sinn, getur beitt bráðabirgðaákvæðunum í b-lið 173. liðar í IAS-staðli 19.

IFRS-staðall 8, starfsþættir

A4 Ákvæðum 24. liðar er breytt sem hér segir:

24 Eining skal veita eftirfarandi upplýsingar um hvern frásagnarskyldan starfsþátt ef tilgreindar fjárhæðir eru meðtaldar í mati á starfsþáttareignum, sem æðsti ákvarðanatökuaðili endurskoðar, eða eru reglulega veittar æðsta ákvarðanatökuaðila á annan hátt, jafnvel þótt þær séu ekki taldar með í því mati á starfsþáttareignum:

a) ...

b) fjárhæðir viðbóta við fastafjármuni* aðra en fjármálagerninga, frestaðar skattinneignir, hreinar réttindatengdar eignir (sjá IAS-staðal 19, *starfskjör*) og réttindi sem leiða af váttryggingarsamningum.

[neðanmálsgrein sleppt]

IFRS-staðall 13, gangvirðismat

A5 Fyrirsögninni á undan lið D61 er breytt og verður svohljóðandi:

IAS-staðall 19, starfskjör (með áorðnum breytingum í júní 2011)

A6 Liðum D62 og D63 er breytt og verða sem hér segir:

D62 Ákvæðum 113. liðar er breytt sem hér segir:

50 [felldur brott]

c) [Felldur brott]

402 113 Gangvirði allra eigna til greiðslu lífeyris er dregið frá við ákvörðun á halla eða afgangi.

D63 Liður 174 bætist við sem hér segir:

462 174 IFRS-staðall 13, gefinn út í maí 2011 breytti skilgreiningunni á gangvirði í 8. lið og breytti 113. lið. Eining skal beita þeim breytingum þegar hún beitir IFRS-staðli 13.

IAS-staðall 1, framsetning reikningsskila

A7 Í 7. lið er skilgreiningunni á „önnur heildarafkoma“ breytt eins og hér segir:

7 ...

Í *annarri heildarafkomu* eru tekju- og gjaldaliðir (þ.m.t. endurflokkunarleiðréttingar), sem eru ekki færðir í rekstrarreikning eins og krafist er eða heimilt er samkvæmt öðrum IFRS-stöðlum.

Önnur heildarafkoma felur m.a. í sér eftirfarandi þætti:

- a) breytingar á endurmatsreikningi (sjá IAS-staðal 16, *varanlegir rekstrarfjármunir* og IAS-staðal 38, *óefnislegar eignir*),
- b) endurmat á réttindatengdum kerfum (sjá IAS-staðli 19, *starfskjör*),
- c) ...

A8 Ákvæðum 96. liðar er breytt og lið 139K er bætt við sem hér segir:

96 Endurflokkunarleiðréttingar verða ekki til við breytingar á endurmatsreikningi sem færast í samræmi við IAS-staðal 16 eða IAS-staðal 38, eða við endurmat á réttindatengdu kerfi, sem færast í samræmi við IAS-staðal 19. Þessir þættir eru færðir í aðra heildarafkomu og eru ekki endurflokkaðir og færðir í rekstrarreikning á síðari tímabilum. Breytingar á endurmatsreikningi er hægt að flytja á óráðstafað eigið fé á síðari tímabilum þegar eignin er notuð eða þegar hún er afskráð (sjá IAS-staðal 16 og IAS-staðal 38).

139K IAS-staðall 19, *starfskjör* (með áorðnum breytingum í júní 2011) breytti skilgreiningunni á „önnur heildarafkoma“ í 7. lið og 96. lið Eining skal beita þeim breytingum þegar hún beitir IAS-staðli 19, (með áorðnum breytingum í júní 2011).

IAS-staðall 24, upplýsingar um tengda aðila

A9 Ákvæðum 22. liðar er breytt sem hér segir:

22 Þátttaka móðurfélags eða dótturfélags í réttindatengdu kerfi þar sem áhættu er deilt milli eininga innan samstæðunnar er viðskipti tengdra aðila (sjá 42. lið í IAS-staðli 19 (með áorðnum breytingum í júní 2011)).

IFRIC-túlkun 14, IAS-staðall 19 — *takmörkun á réttindatengdri eign, kröfur um lágmarksfjármögnun og gagnkvæm áhrif þeirra*

A10 Undir fyrirsögninni „Tilvísanir“, eftir tilvísuninni í IAS-staðall 19, *starfskjör*, bætist við „(með áorðnum breytingum 2011)“.

Liðir 25 og 26 eru felldir brott, liðum 1, 6, 17 og 24 er breytt og lið 27C er bætt við sem hér segir:

1 Liður 64 í IAS-staðli 19 takmarkar matið á hreinni réttindatengdri eign við það sem lægra er af hagnaði réttindatengda kerfisins og efri mörkum eigna. Í 8. lið IAS-staðals 19 eru efri mörk eignar skilgreind sem „núvirði efnahagslegs ávinnings sem fáanlegur er sem endurgreiðsla frá kerfinu eða lækun á framtíðariðgjöldum til kerfisins“. Spurningar hafa vaknað um hvenær endurgreiðsla eða lækun á framtíðariðgjöldum teljist fáanleg, einkum þegar gerð er krafa um lágmarksfjármögnun.

6 Í þessari túlkun er fjallað um eftirfarandi álitafni:

- a) hvenær endurgreiðsla eða lækun á framtíðariðgjöldum teljist fáanleg í samræmi við skilgreininguna á efri mörkum eigna í 8. lið IAS-staðals 19.

...

17 Eining skal ákvarða kostnað vegna réttindaávinnslu í framtíðinni með því að nota forsendur sem eru í samræmi við þær forsendur sem eru notaðar til að ákvarða réttindatengda skuldbindingu og í samræmi við aðstæður við lok reikningsskilatímabilsins eins og þær eru skilgreindar í IAS-staðli 19. Eining skal því gera ráð fyrir að engar breytingar verði á bótum frá lífeyrskerfi í framtíðinni þar til lífeyrskerfinu er breytt og hún skal gera ráð fyrir stöðugu vinnuafli í framtíðinni nema einingin fækki starfsmönnum sem lífeyrskerfið tekur til. Í síðara tilvikinu skal forsendan um framtíðarvinnuafli fela í sér fækkunina.

24 Eining skal, eftir því sem iðgjöldin, sem ber að greiða, verða ekki tiltæk eftir að þau hafa verið greidd til lífeyrskerfisins, færa skuld þegar skuldbindingin verður til. Skuldin skal lækka réttindatengdu eignina eða hækka hreinu réttindatengdu skuldina þannig að ekki er reiknað með að hagnaður eða tap hljótist af beitingu 64. liðar IAS-staðals 19 þegar iðgjöldin eru greidd.

27C IAS-staðall 19, *starfskjör* (með áorðnum breytingum í júní 2011) breytti liðum 1, 6, 17 og 24 og felldi brott liði 25 og 26. Eining skal beita þeim breytingum þegar hún beitir IAS-staðli 19, (með áorðnum breytingum 2011).